

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.19.2.2023

Pan
Zbigniew Pinkowski
Dyrektor
Zespołu Szkół Samochodowych w Rzeszowie

Zespół Szkół Samochodowych
im. Obrońców Westerplatte
ul. Warszawska 26a
35-205 Rzeszów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/025 – Szkolnictwo zawodowe

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Samochodowych im. Obrońców Westerplatte ¹ Branżowa Szkoła I stopnia nr 8 w Rzeszowie ² Branżowa Szkoła II stopnia nr 2 w Rzeszowie ³ ul. Warszawska 26a, 35-205 Rzeszów.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zbigniew Pinkowski, Dyrektor Zespołu Szkół Samochodowych w Rzeszowie ⁴ , od 1 września 2008 r. (akta kontroli tom I str. 5-8)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Warunki do kształcenia zawodowego. 2. Realizacja procesu kształcenia.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2023 (do czasu zakończenia kontroli tj. do 16 listopada 2023 r. oraz z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁵ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie.
Kontrolerzy	1. Cezary Paciura, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/168/2023 z 19 września 2023 r. 2. Sabina Tratkiewicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/169/2023 z 19 września 2023 r. (akta kontroli tom I str. 3-4)

¹ Dalej: Szkoła lub Zespół Szkół.

² Dalej: BS I stopnia.

³ Dalej: BS II stopnia.

⁴ Dalej: Dyrektor lub Dyrektor Szkoły.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2019 – 2023 (do 16 listopada) w BS I stopnia i BS II stopnia zapewnione zostały warunki gwarantujące odpowiednią jakość kształcenia jak również proces kształcenia zawodowego.

Wszyscy nauczyciele przedmiotów zawodowych posiadali wymagane kwalifikacje do zajmowanego stanowiska, a szkoły branżowe dysponowały wyposażeniem niezbędnym do realizacji procesu kształcenia w zawodach dostosowanych do potrzeb krajowego i wojewódzkiego rynku pracy.

Szkolne zestawy programów nauczania, Dyrektor dopuścił do stosowania zgodnie z wymogami ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁷, a wymiar godzin niezbędny do osiągnięcia efektów kształcenia zawodowego określały podstawy programowe i ramowe plany nauczania. Szkoła umożliwia uczniom BS I stopnia przygotowanie do dodatkowych uprawnień zawodowych w zakresie wybranych zawodów.

Praktyczną naukę zawodu dla uczniów BS I stopnia Szkoła zorganizowała poza swoją siedzibą, zaś dla uczniów BS II stopnia w pracowniach szkolnych. Nieprawidłowości związane z kształceniem praktycznym zawodowym dotyczyły zapisów w umowach, w których nie określono formy nadzoru nad realizacją programu praktycznej nauki zawodu, zapisów dot. bezpieczeństwa i higieny pracy oraz kwestii zapewnienia uczniom ubezpieczenia od następstw od nieszczęśliwych wypadków.

Kontrola wykazała, iż Szkoła analizowała poziom zdawalności egzaminów zawodowych w szkołach branżowych zwłaszcza w kwalifikacjach, w których odbiegało to od średniej w województwie i w kraju.

BS I i II stopnia współpracowały ze środowiskiem lokalnym na rzecz wzajemnego rozwoju, lecz nie korzystały ze wsparcia funduszy europejskich dedykowanych szkolnictwu branżowemu.

Doradca zawodowy prawidłowo i rzetelnie realizowała działania związane doradztwem zawodowym, a ewaluacja przeprowadzona w roku szkolnym 2022/2023 wykazała potrzebę zwiększenia liczby godzin doradztwa zawodowego zwłaszcza na indywidualne spotkania doradcy z uczniami klas trzecich BS I stopnia.

Przeprowadzone oględziny budynku i wybranych pomieszczeń Szkoły wykazały, iż uczniom BS I stopnia, i słuchaczom BS II stopnia zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w Szkole. Stwierdzono jednak brak: apteczek w niektórych pracowniach przedmiotowych, zabezpieczenia balustrady schodów przed ewentualnym zsuwaniem czy zabezpieczenia głównego szlaku komunikacyjnego wychodzącego na ulicę poza teren Szkoły w postaci szlabanu lub barierki ograniczających wyjście.

Szkoła nie aktualizowała Statutu w zakresie liczby i nazwy zawodów, w których kształciła uczniów BS I stopnia, a także nazwy pracowni.

W kontroli ustalono, iż jeden z nauczycieli przedmiotów zawodowych nie zrealizował szkoleń branżowych w wymiarze 40 godzin, a Dyrektor nie opracował harmonogramu uczestniczenia nauczycieli przedmiotów zawodowych w szkoleniach branżowych realizowanych w trzyletnich cyklach.

Z ramowego planu nauczania dla zawodu technik pojazdów samochodowych wynikało, że BS II stopnia kształciła słuchaczy w formie zaocznej w cyklach tygodniowych (w weekendy). Taka forma zajęć była dla słuchaczy uciążliwa i często

⁶ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 ze zm., dalej ustawa o systemie oświaty.

kolidowała z pracą zawodową, co prowadziło do niskiej frekwencji, niewykonywania prac semestralnych, a w konsekwencji niedopuszczeniem do egzaminów semestralnych. Odsetek słuchaczy rezygnujących z kształcenia w BS II stopnia w roku szkolnym 2021/2022 wyniósł 26%, a w 2022/2023 – 45% w stosunku do rozpoczynających naukę.

Kontrola wykazała również, że wśród nauczycieli przedmiotów zawodowych w szkołach branżowych występuje zjawisko „starzejącej się kadry pedagogicznej” oraz brak chętnych do wykonywania zawodu nauczyciel przedmiotów zawodowych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Warunki do kształcenia zawodowego.

1.1. Zespół Szkół powstał w 1955 r.⁹ Organem prowadzącym dla Szkoły była Gmina Miasta Rzeszów, a nadzór pedagogiczny sprawował Podkarpacki Kurator Oświaty. W okresie objętym kontrolą w jego skład wchodziły¹⁰: Technikum nr 11¹¹, BS I stopnia oraz BS II stopnia.

BS I Stopnia powstała w 2017 r. w wyniku przekształcenia Zasadniczej Szkoły Zawodowej Nr 8¹² w Rzeszowie¹³, a BS II stopnia została utworzona i włączona do Zespołu Szkół 1 września 2020 r.¹⁴ Kształcenie słuchaczy w BS II stopnia rozpoczęło się od roku szkolnego 2021/2022.

(akta kontroli tom I str. 5-16, 31-47)

W okresie objętym kontrolą praktyczna nauka zawodu dla uczniów BS I stopnia, realizowana była poza Szkołą w Centrum Kształcenia Zawodowego w Rzeszowie¹⁵, na podstawie umów zawieranych w każdym roku szkolnym¹⁶. Organem prowadzącym CKZ była Gmina Miasta Rzeszów.

W BS II stopnia praktyczną naukę zawodu słuchaczy realizowała Szkoła:

- w formie zajęć praktycznych w pracowniach szkolnych oraz
- w formie praktyk zawodowych u pracodawców, na podstawie umów, zawartych między Dyrektorem Szkoły a pracodawcami przyjmującymi słuchaczy na praktyczną naukę zawodu.

Szczegółową organizację praktycznej nauki zawodu w BS I stopnia, i praktyk zawodowych dla słuchaczy BS II stopnia omówiono w punkcie 2.6. wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli tom I str. 58-321, 388-389, tom III str. 226-335)

Od roku szkolnego 2017/2018 do 2023/2024 BS I stopnia kształciła faktycznie w pięciu zawodach tj.:

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Wówczas jako Technikum Samochodowe w Rzeszowie.

¹⁰ Zgodnie ze Statutem Zespołu Szkół Samochodowych w Rzeszowie obowiązującym od 15 września 2023 r.

¹¹ Dalej: Technikum.

¹² Dalej: ZSZ.

¹³ Uchwała Nr LI/1134/2017 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 21 listopada 2017 r. w sprawie stwierdzenia przekształcenia dotychczasowej Zasadniczej Szkoły Zawodowej Nr 8 w Rzeszowie w Branżową szkołę I stopnia.

¹⁴ Uchwałą nr XXXII/643/2020 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 26 maja 2020 r.

¹⁵ Dalej: CKZ.

¹⁶ Umowa o praktyczną naukę zawodu z 4 września 2023 r. na rok szkolny 2023/24, umowa z 1 września 2022 r. na rok szkolny 2022/23, umowa z 1 września 2021 r. na rok szkolny 2021/22, umowa z 1 września 2020 r. na rok szkolny 2020/21, umowa z 2 września 2019 r. na rok szkolny 2019/20.

- mechanik pojazdów samochodowych (723103¹⁷),
- lakiernik (713201),
- elektromechanik pojazdów samochodowych (741203),
- mechanik motocyklowy (723107),
- kierowca mechanik (832201).

W roku szkolnym 2017/2018 BS I stopnia kształciła w trzech¹⁸, w 2018/2019 – w czterech¹⁹, w 2019/2020 i 2020/2021 – w pięciu²⁰, a w latach 2021/2022 – 2023/2024 w czterech²¹ zawodach.

We wszystkich ww. latach szkolnych BS I stopnia kształciła w zawodach: mechanik pojazdów samochodowych oraz elektromechanik pojazdów samochodowych. W zawodzie mechanik motocyklowy kształciła od roku 2018/2019, w zawodzie kierowca mechanik od roku 2019/2020, natomiast w zawodzie lakiernik od 2017/2018 do 2020/2021.

W roku szkolnym 2023/2024 kształcenie w zawodach: kierowca mechanik i mechanik motocyklowy, odbywało się tylko w klasach trzecich, co, jak wyjaśnił Dyrektor, spowodowane było brakiem chętnych absolwentów szkół podstawowych do kształcenia w tych zawodach. Podobnie od roku szkolnego 2018/2019 brak było chętnych do kształcenia w zawodzie lakiernik, a od roku szkolnego 2019/2020, na podstawie nowej struktury klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego²², w zawodzie lakiernik samochodowy (713203).

W ofercie BS I stopnia, poza ww. zawodami, znajdowały się również blacharz samochodowy (721306) i mechatronik (742118). Od roku szkolnego 2018/2019 brak było chętnych do kształcenia w tych zawodach.

W roku szkolnym 2022/2023, w procesie rekrutacji, żaden absolwent szkoły podstawowej nie złożył wniosku do BS I stopnia na kształcenie w zawodach: blacharz samochodowy, mechatronik oraz lakiernik samochodowy. Natomiast dwóch absolwentów złożyło wnioski na kształcenie w zawodzie mechanik motocyklowy.

W roku szkolnym 2023/2024 brak było wniosków na kształcenie w zawodach: blacharz samochodowy, mechatronik oraz mechanik motocyklowy, natomiast na kształcenie w zawodzie lakiernik samochodowy wpłynął jeden wniosek.

Po przeprowadzeniu symulacji organ prowadzący podjął decyzję o nieuruchamianiu w BS I stopnia żadnego z ww. zawodów.

(akta kontroli tom I str. 17-30, 322-324, 334, tom II str. 221-231)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że w celu zwiększenia zainteresowania absolwentów szkół podstawowych kierunkami „deficytowymi”, Szkoła co roku prowadziła szeroką akcję promocyjną polegającą na: wizytach w szkołach podstawowych, organizacji targów edukacyjnych w ramach Stowarzyszenia Klaster Edukacji Zawodowej i Technicznej oraz udziale w targach organizowanych przez inne podmioty. Według Dyrektora działania te nie przyniosły jednak oczekiwanych rezultatów.

W związku z tym organ prowadzący, dla zawodów, w których było mało kandydatów na dany kierunek, wydawał zgodę na tworzenie klas dwuzawodowych, np. w roku

¹⁷ Symbol cyfrowy zawodu ustalony w klasyfikacji zawodów specjalności na potrzeby rynku pracy. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 316).

¹⁸ Mechanik pojazdów samochodowych, lakiernik, elektromechanik pojazdów samochodowych.

¹⁹ Mechanik pojazdów samochodowych, mechanik motocyklowy, lakiernik, elektromechanik pojazdów samochodowych.

²⁰ Mechanik pojazdów samochodowych, kierowca mechanik, mechanik motocyklowy, elektromechanik pojazdów samochodowych, lakiernik.

²¹ Mechanik pojazdów samochodowych, mechanik motocyklowy, kierowca mechanik, elektromechanik pojazdów samochodowych.

²² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 316).

szkolnym 2023/2024 – klasa mechanik pojazdów samochodowych/mechanik motocyklowy (3aBS), klasa mechanik pojazdów samochodowych/kierowca mechanik (3bBS) oraz klasa mechanik pojazdów samochodowych/elektromechanik pojazdów samochodowych (3cBS).

(akta kontroli tom II str. 221-231)

W Statucie Zespołu Szkół w latach szkolnych 2018/2019-2023/2024 wskazywano, że BS I stopnia kształciła w siedmiu zawodach, podczas gdy w latach szkolnych 2019/2020-2020/2021 kształcono w pięciu, a w latach 2021/2022-2023/2024 w czterech zawodach. Dodatkowo od roku szkolnego 2019/2020, na podstawie nowej struktury klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, oferta Szkoły obejmowała kształcenie w zawodzie lakiernik samochodowy (713203), a nie jak wskazywano w Statucie – w zawodzie lakiernik (713201).

(akta kontroli tom I str. 58-302, 322-324)

W roku szkolnym 2017/2018 naukę w BS I stopnia rozpoczęło 66²³ uczniów w trzech zawodach²⁴, promocję do następnej klasy uzyskało 58²⁵ (88%) uczniów²⁶, czterech (6%)²⁷ uczniów nie promowano. Na dzień 30 września następnego roku szkolnego z nauki zrezygnowało 14 uczniów²⁸, co stanowiło 21% rozpoczynających naukę.

W roku szkolnym 2018/2019 naukę rozpoczęło 150 uczniów w czterech zawodach²⁹, promocję uzyskało 165 (110%) uczniów³⁰, siedmiu (5%)³¹ uczniów nie promowano, 13 (9%) zrezygnowało³².

W roku szkolnym 2019/2020 naukę rozpoczęło 326 uczniów w pięciu zawodach³³, promocję uzyskało 324 (99%) uczniów³⁴, sześciu (2%)³⁵ uczniów nie promowano, 27 (8%) zrezygnowało³⁶.

W roku szkolnym 2020/2021 naukę rozpoczęło 337 uczniów w pięciu zawodach³⁷, promocję uzyskało 315 (93%) uczniów³⁸, 11 (3%)³⁹ uczniów nie promowano, 16 (5%) zrezygnowało⁴⁰.

²³ Na dzień 30 września danego roku szkolnego.

²⁴ Mechanik pojazdów samochodowych – 46, lakiernik – 8, elektromechanik pojazdów samochodowych – 12.

²⁵ Mechanik pojazdów samochodowych – 42 (91%), lakiernik – 6 (75%), elektromechanik pojazdów samochodowych – 10 (83%).

²⁶ Na ostatni dzień danego roku szkolnego.

²⁷ Mechanik pojazdów samochodowych – 4 (9%).

²⁸ Mechanik pojazdów samochodowych – 8 (17%), lakiernik – 3 (38%), elektromechanik pojazdów samochodowych – 3 (25%).

²⁹ Mechanik pojazdów samochodowych – 104, mechanik motocyklowy – 12, lakiernik – 16, elektromechanik pojazdów samochodowych – 18.

³⁰ Mechanik pojazdów samochodowych – 112 (108%), mechanik motocyklowy – 16 (133%), lakiernik – 15 (94%), elektromechanik pojazdów samochodowych – 22 (122%).

³¹ Mechanik pojazdów samochodowych – 7 (7%).

³² Mechanik pojazdów samochodowych – 9 (9%), lakiernik – 2 (13%), elektromechanik pojazdów samochodowych – 2 (11%).

³³ Mechanik pojazdów samochodowych – 213, kierowca mechanik – 26, mechanik motocyklowy – 33, elektromechanik pojazdów samochodowych – 39, lakiernik – 15.

³⁴ Mechanik pojazdów samochodowych – 215 (101%), kierowca mechanik – 25 (96%), mechanik motocyklowy – 28 (85%), elektromechanik pojazdów samochodowych – 41 (105%), lakiernik – 15 (100%).

³⁵ Mechanik pojazdów samochodowych – 5 (2%), kierowca mechanik – 1 (4%).

³⁶ Mechanik pojazdów samochodowych – 25 (12%), kierowca mechanik – 1 (4%), mechanik motocyklowy – 1 (3%).

³⁷ Mechanik pojazdów samochodowych – 239, kierowca mechanik – 36, mechanik motocyklowy – 27, lakiernik – 9, elektromechanik pojazdów samochodowych – 26.

³⁸ Mechanik pojazdów samochodowych – 214 (90%), kierowca mechanik – 34 (94%), mechanik motocyklowy – 27 (100%), lakiernik – 9 (100%), elektromechanik pojazdów samochodowych – 31 (119%).

³⁹ Mechanik pojazdów samochodowych – 10 (4%), mechanik motocyklowy – 1 (4%).

⁴⁰ Mechanik pojazdów samochodowych – 13 (5%), kierowca mechanik – 2 (6%), elektromechanik pojazdów samochodowych – 1 (4%).

W roku szkolnym 2021/2022 naukę rozpoczęło 318 uczniów w czterech zawodach⁴¹, promocję uzyskało 300 (94%) uczniów⁴², 12 (4%)⁴³ uczniów nie promowano, 13 (4%) zrezygnowało⁴⁴.

W roku szkolnym 2022/2023 naukę rozpoczęło 288 uczniów w czterech zawodach⁴⁵, promocję uzyskało 248 (86%) uczniów⁴⁶, 30⁴⁷ (10 %) uczniów nie promowano, 32 (11%) zrezygnowało⁴⁸.

W roku szkolnym 2023/2024 naukę rozpoczęło 306 uczniów w czterech zawodach⁴⁹. Według stanu na 30 września 2023 r., z nauki zrezygnowało sześciu uczniów (2%)⁵⁰.
(akta kontroli tom I str. 322-324)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że większa liczba uczniów promowanych do następnej klasy niż liczba uczniów rozpoczynających kształcenie w danym zawodzie wynikała z faktu, że w trakcie roku szkolnego uczniowie technikum, funkcjonującego w obrębie Zespołu Szkół, nie mogąc sprostać wymaganiom, przenosili się do klas BS I stopnia. W trakcie roku przyjmowani byli również uczniowie z innych szkół, których zainteresowania nie pokrywały się z pierwotnie wybranym kierunkiem kształcenia.

Jako najczęstsze przyczyny rezygnacji uczniów z nauki w BS I stopnia Dyrektor Szkoły wskazał: niewłaściwy wybór Szkoły i kierunku, zmianę miejsca zamieszkania, utrudniony dojazd do Szkoły, konflikty między uczniami.

(akta kontroli tom II str. 221-231)

BS II stopnia od początku funkcjonowania, tj. od roku szkolnego 2021/2022, kształciła w formie zaocznej w jednym zawodzie: technik pojazdów samochodowych (311513). Dla absolwentów gimnazjów nauka w systemie zaocznym odbywała się co dwa tygodnie, natomiast dla absolwentów szkoły podstawowej, w związku z liczbą godzin przewidzianych w ramowym planie nauczania (219 godzin dydaktycznych), nauka w BS II stopnia odbywała się w formie zaocznej w cyklach tygodniowych.

Naukę w BS II stopnia, w roku szkolnym 2021/2022, rozpoczęło 35 słuchaczy, z których 29 (83%) uzyskało promocję do następnej klasy, a dziewięciu (26%) słuchaczy zrezygnowało z nauki.

W roku szkolnym 2022/2023 naukę rozpoczęło 113 słuchaczy. Promocję do następnej klasy uzyskało lub ukończyło szkołę 55 (49%) słuchaczy. Z nauki w BS II stopnia zrezygnowało 51 (45%) słuchaczy.

W roku szkolnym 2023/2024 naukę rozpoczęło 103 słuchaczy⁵¹. Na dzień 31 października 2023 r. liczba słuchaczy wynosiła 104, co spowodowane było dodatkowymi przyjęciami do klasy pierwszej BS II stopnia. Do dnia zakończenia kontroli (16 listopada 2023 r.) żaden ze słuchaczy nie zrezygnował z kształcenia w BS II stopnia.

(akta kontroli tom I str. 323-324)

⁴¹ Mechanik pojazdów samochodowych – 213, kierowca mechanik – 46, mechanik motocyklowy – 19, elektromechanik pojazdów samochodowych – 40.

⁴² Mechanik pojazdów samochodowych – 218 (102%), kierowca mechanik – 35 (76%), mechanik motocyklowy – 19 (100%), elektromechanik pojazdów samochodowych – 28 (70%).

⁴³ Mechanik pojazdów samochodowych – 9 (4%), kierowca mechanik – 1 (2%), elektromechanik pojazdów samochodowych – 2 (5%).

⁴⁴ Mechanik pojazdów samochodowych – 13 (6%).

⁴⁵ Mechanik pojazdów samochodowych – 288, kierowca mechanik – 24, mechanik motocyklowy – 8, elektromechanik pojazdów samochodowych – 52.

⁴⁶ Mechanik pojazdów samochodowych – 181 (89%), kierowca mechanik – 19 (79%), mechanik motocyklowy – 8 (100%), elektromechanik pojazdów samochodowych – 40 (77%).

⁴⁷ Mechanik pojazdów samochodowych – 19 (9%), kierowca mechanik – 1 (4%), elektromechanik pojazdów samochodowych – 10 (19%).

⁴⁸ Mechanik pojazdów samochodowych – 28 (14%), elektromechanik pojazdów samochodowych – 4 (8%).

⁴⁹ Mechanik pojazdów samochodowych – 227, kierowca mechanik – 11, mechanik motocyklowy – 8, elektromechanik pojazdów samochodowych – 60.

⁵⁰ Mechanik pojazdów samochodowych – 6 (3%).

⁵¹ Wg stanu na dzień 30 września 2023 r.

Jako najczęściej wskazywane przyczyny rezygnacji słuchaczy z nauki w BS II stopnia Dyrektor Szkoły wskazał: niską frekwencję (poniżej 50%), brak wykonania prac semestralnych i niedopuszczenie do egzaminów semestralnych oraz trudności w pogodzeniu pracy zawodowej z nauką.

Dyrektor Szkoły zwrócił uwagę, na brak możliwości organizacji kształcenia w BS II stopnia w innej formie niż w cyklach tygodniowych, co wynikało z liczby godzin przewidzianych w ramowym planie nauczania dla zawodu technik pojazdów samochodowych. Dla absolwentów szkoły podstawowej ramowy plan nauczania w trzecim semestrze wynosił 219 godzin dydaktycznych, a trzeci i czwarty semestr liczą po 14 tygodni, co powoduje konieczność realizacji zajęć (16 godzin) w cyklach tygodniowych. Cotygodniowe zajęcia są dla słuchaczy uciążliwe, często kolidują z pracą zawodową i prowadzą do niskiej frekwencji. Taka organizacja jest kłopotliwa również dla nauczycieli, którzy mimo wielu godzin dydaktycznych w szkołach dziennych zmuszeni są do realizacji planów nauczania w szkole zaocznej w trybie cotygodniowym. W Szkole, w trakcie zajęć zaocznych, obecni muszą być również pracownicy obsługi i sekretariatu oraz dyrekcja.

Dyrektor Szkoły wskazał również, że dobrym rozwiązaniem mógłby być powrót do dawnego systemu kształcenia, tj. 3-letniej BS I stopnia i na jej podbudowie 3-letniej BS II stopnia w formie dziennej, co pozwoliłoby w pełni zrealizować podstawę programową dla zawodu technik pojazdów samochodowych i przygotować uczniów do egzaminu maturalnego i zawodowego. W obecnej formie kształcenia zaocznego w BS II stopnia dobrym rozwiązaniem byłoby wydłużenie czasu nauki do pięciu lub sześciu semestrów. Zajęcia mogłyby wówczas odbywać się co dwa tygodnie, co poprawiłoby frekwencję słuchaczy.

(akta kontroli tom II str. 221-231)

1.2. W BS I stopnia w roku szkolnym 2017/2018 kształcenie prowadziło 30 nauczycieli zatrudnionych na 3,5 etatu (62,16 godziny), w tym ośmiu nauczycieli przedmiotów zawodowych zatrudnionych na 0,85 etatu (15 godzin), z których jeden przebywał na urlopie dla poratowania zdrowia⁵². Czterech nauczycieli uczących zawodów było w przedziale⁵³ 40-49 lat, czterech – 50-59 lat.

W roku szkolnym 2018/2019 kształcenie prowadziło 42 nauczycieli zatrudnionych na 8,74 etatu (157,4 godziny), w tym 11 nauczycieli przedmiotów zawodowych zatrudnionych na 3,06 etatu (55 godzin). Czterech nauczycieli uczących w zawodach znajdowało się w przedziale 40-49 lat, siedmiu – 50-59 lat.

W roku szkolnym 2019/2020 kształcenie prowadziło 49 nauczycieli zatrudnionych na 17,87 etatu (322,29 godzin), w tym 12 nauczycieli przedmiotów zawodowych na 5,71 etatu (103 godziny). Pięciu nauczycieli uczących w zawodach znajdowało się w przedziale 40-49 lat, siedmiu – 50-59 lat.

W roku szkolnym 2020/2021 kształcenie prowadziło 50 nauczycieli zatrudnionych na 19,91 etatu (358,07 godzin)⁵⁴, w tym 13 nauczycieli przedmiotów zawodowych na 6,62 etatu (117 godzin), z których jeden skorzystał z nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, i jeden przeszedł na emeryturę⁵⁵. Sześciu nauczycieli uczących w zawodach znajdowało się w przedziale 40-49 lat, czterech – 50-59 lat, zaś trzech – 60-69 lat.

W roku szkolnym 2021/2022 kształcenie prowadziło 46 nauczycieli zatrudnionych na 19,09 etatu (345,14 godzin)⁵⁶, w tym 11 nauczycieli przedmiotów zawodowych na 5,55 etatu (100 godzin). Trzech nauczycieli uczących w zawodach znajdowało się w przedziale 40-49 lat, siedmiu – 50-59 lat, jeden – 60-69 lat.

⁵² Od 1.09.2017 r. do 30.06.2018 r.

⁵³ Wg stanu na 31 grudnia 2017 r.

⁵⁴ Jeden nauczyciel zmarł w trakcie roku.

⁵⁵ Od 31.08.2021 r.

⁵⁶ Jeden nauczyciel zmarł w trakcie roku, z jednym rozwiązano umowę z mocy prawa.

W roku szkolnym 2022/2023 kształcenie prowadziło 45 nauczycieli zatrudnionych na 17,56 etatu (317,89 godzin), w tym 10 nauczycieli przedmiotów zawodowych na 5,07 etatu (91 godzin). Dwóch nauczycieli uczących w zawodach znajdowało się w przedziale 40-49 lat, siedmiu – 50-59 lat, jeden – 60-69 lat.

W roku szkolnym 2023/2024 kształcenie prowadziło 48 nauczycieli zatrudnionych na 18,83 etatu (342,62 godziny)⁵⁷, w tym 11 nauczycieli przedmiotów zawodowych na 4,6 etatu (83 godziny), z których dwóch przebywało na urlopie dla poratowania zdrowia⁵⁸. Dwóch nauczycieli uczących w zawodach znajdowało się w przedziale 40-49 lat, ośmiu – 50-59 lat, jeden – 60-69 lat.

W badanym okresie w BS I stopnia trzech nauczycieli przedmiotów zawodowych otrzymało urlop dla poratowania zdrowia (jeden w roku szkolnym 2017/2018, dwóch w 2023/2024). W roku szkolnym 2020/2021 jeden z nauczycieli skorzystał ze świadczeń kompensacyjnych, a jeden w 2021 r.⁵⁹ przeszedł na emeryturę. Na emeryturę przeszedł nauczyciel uczący trzech przedmiotów: podstaw konstrukcji maszyn, technologii ogólnej oraz przepisów ruchu drogowego.

W okresie objętym kontrolą w BS I stopnia nie wystąpiły braki kadrowe i przypadki rezygnacji z prowadzenia zajęć lub zastępstw na naukę innego przedmiotu. Nie stwierdzono również przypadków powrotu nauczycieli do pracy, mimo przebywania na emeryturze lub pobierania nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych.

(akta kontroli tom I str. 325-331, 333-334)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że w przypadku konieczności uruchomienia w BS I stopnia kształcenia w zawodach, na które do tej pory brakowało chętnych (blacharz samochodowy i lakiernik samochodowy), pojawiłby się problem z zapewnieniem nauczyciela przedmiotów zawodowych. Nauczyciel, który posiada kwalifikacje do kształcenia w ww. zawodach, do końca roku szkolnego 2023/2024, przebywa na urlopie dla poratowania zdrowia i nie ma pewności czy wróci do pracy w Szkole.

(akta kontroli tom II str. 232-235)

W BS II stopnia w roku szkolnym 2021/2022 kształcenie prowadziło 11 nauczycieli zatrudnionych na 0,41 etatu (7,61 godzin), w tym sześciu nauczycieli przedmiotów zawodowych na 0,12 etatu (2,37 godzin). Dwóch nauczycieli uczących zawodu znajdowało się w przedziale 40-49 lat, trzech – 50-59 lat i jeden – 60-69 lat.

W roku szkolnym 2022/2023 kształcenie prowadziło 13 nauczycieli na 1,41 etatu (25,4 godziny), w tym sześciu nauczycieli przedmiotów zawodowych na 0,57 etatu (10,22 godziny). Dwóch nauczycieli uczących w zawodach znajdowało się w przedziale 40-49 lat, czterech w przedziale 50-59 lat.

W roku szkolnym 2023/2024 kształcenie prowadziło 18 nauczycieli na 2,17 etatu (38,61 godzin), w tym siedmiu nauczycieli przedmiotów zawodowych na 0,88 etatu (15,69 godzin). Dwóch nauczycieli uczących w zawodach znajdowało się w przedziale 40-49 lat, czterech – 50-59 lat oraz jeden w przedziale 60-69 lat.

W latach szkolnych 2021/2022 – 2023/2024 w BS II stopnia żaden nauczycieli przedmiotów zawodowych nie korzystał z urlopu dla poratowania zdrowia lub ze świadczeń kompensacyjnych i nie przeszedł na emeryturę.

W badanym okresie w BS II stopnia nie wystąpiły braki kadrowe i przypadki rezygnacji z prowadzenia zajęć lub zastępstw na naukę innego przedmiotu. Nie stwierdzono również przypadków powrotu nauczycieli do pracy, mimo przebywania na emeryturze lub pobierania nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych.

(akta kontroli tom I str. 327-331, 333-334)

⁵⁷ Jeden nauczyciel skorzystał z nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.

⁵⁸ Od 1.09.2023 r. do 31.08.2024 r. oraz od 1.09.2023 r. do 30.06.2024 r.

⁵⁹ Od 31.08.2021 r.

1.3. Na dzień 30 września 2022 r. wszystkich 11 nauczycieli przedmiotów zawodowych, zatrudnionych w BS I stopnia i BS II stopnia posiadało kwalifikacje wymagane do zajmowanego stanowiska, o których mowa w § 3 i 6 rozporządzenia Ministra Edukacji z 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli⁶⁰.

W kontroli analizą objęto wszystkich 11 nauczycieli przedmiotów zawodowych zatrudnionych na dzień 30 września 2022 r. w BS I stopnia (11 nauczycieli) i w BS II stopnia (sześciu nauczycieli).

Spośród nauczycieli przedmiotów zawodowych w BS I stopnia, 10 posiadało stopień nauczyciela dyplomowanego, jeden – nauczyciela mianowanego. Wszyscy posiadali ukończone studia na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami oraz posiadali przygotowanie pedagogiczne poświadczane dyplomem ukończenia studiów lub innym dokumentem wydany przez uczelnię (6), dyplomem ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli (4) lub świadectwem ukończenia kursu kwalifikacyjnego (1).

Spośród sześciu nauczycieli uczących przedmiotów zawodowych w BS II stopnia, wszyscy byli nauczycielami dyplomowanymi i posiadali ukończone studia na kierunku (specjalności) zgodnym z nauczaniem przedmiotem lub prowadzonymi zajęciami oraz posiadali przygotowanie pedagogiczne poświadczane dyplomem ukończenia studiów lub innym dokumentem wydany przez uczelnię (4), dyplomem ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli (1) lub świadectwem ukończenia kursu kwalifikacyjnego (1).

(akta kontroli tom I str. 335-365, 368-371)

1.4. W okresie objętym kontrolą, Dyrektor Szkoły, zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2019 r. w sprawie dofinansowania doskonalenia zawodowego nauczycieli, szczegółowych celów szkolenia branżowego oraz trybu i warunków kierowania nauczycieli na szkolenia branżowe⁶¹, do 31 października każdego roku składał do organu prowadzącego wnioski o dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli w następnym roku kalendarzowym, uwzględniające potrzeby Szkoły, o których mowa w § 3 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia.

Dyrektor Szkoły diagnozował potrzeby w zakresie szkoleń branżowych dla nauczycieli przedmiotów zawodowych w oparciu o wnioski z nadzoru pedagogicznego, wnioski Rady Pedagogicznej i Rady Rodziców, indywidualne wnioski nauczycieli⁶² oraz poprzez analizę pracy Szkoły i wyników egzaminów zewnętrznych.

We wniosku do organu prowadzącego o dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli na rok 2019 Dyrektor wskazał:

- kursy w zakresie uprawnień SEP do 1 kV:
 - eksploatacja – dla 9 osób (koszt 5400 zł),
 - dozór – dla 3 osób (koszt 1800 zł),
- szkolenia w zakresie:
 - obsługi samochodów elektrycznych i hybrydowych – dla 9 osób (koszt 4000 zł),
 - budowy, zasad działania układu Common Rail – systemy Bosch, Siemens, Delphi, Denso – dla 9 osób (koszt 4000 zł),
 - automatycznych skrzyni biegów, diagnostyki systemów sterowania i podstawowej obsługi – dla 9 osób (koszt 4000 zł),

⁶⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 1289, dalej: rozporządzenie w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

⁶¹ Dz.U. z 2019 r. poz. 1653, dalej: rozporządzenie MEN w sprawie szkoleń branżowych.

⁶² W roku 2023/2024 w Szkole uruchomiono narzędzie elektroniczne w formie ankiety dla nauczycieli, obejmujące m.in. potrzeby nauczycieli w zakresie doksztalcania.

- systemów turbodoładowania w silnikach benzynowych i diesla – dla 9 osób (koszt 4000 zł).

We wnioskach na 2020 r. i 2021 r. nie wskazano żadnych szkoleń branżowych, co wynikało z trwającej epidemii COVID-19. W 2020 r. dla jednego nauczyciela wystąpiono o dofinansowanie studiów podyplomowych na kierunku: Nauczanie przedmiotów zawodowych w ramach kształcenia w zawodzie technik pojazdów samochodowych (koszt 1000 zł).

Wniosek na 2022 r. obejmował szkolenie w zakresie:

- elektroniki samochodowej, samochodów hybrydowych i elektrycznych oraz automatycznej skrzyni biegów – dla 6 osób (koszt 6000 zł).

We wniosku na 2023 r. Dyrektor wskazał cztery szkolenia branżowe:

- budowa, zasada działania, obsługa oraz diagnostyka pojazdów z turbosprężarką i układem EGR w odniesieniu do ekologii – dla 8 osób (koszt 7200 zł),
- pojazdy hybrydowe i elektryczne – dla 8 osób (koszt 7200 zł),
- uzyskanie uprawnień SEP – wysokie napięcie do 1 kV – dla 7 osób (koszt 4000 zł),
- automatyczne skrzynie biegów – dla 12 osób (koszt 12 000 zł).

Wniosek na 2024 r. obejmował dwa szkolenia branżowe:

- samochody hybrydowe – dla 8 osób (koszt 30 000 zł),
- elektrotechnika samochodowa – pomiary – dla 3 osób (koszt 4500 zł).

W okresie objętym kontrolą Szkoła otrzymała od organu prowadzącego środki na dofinansowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli w wysokości: w 2019 r. – 2793 zł, w 2020 r. – 4130 zł, w 2021 r. – 2800 zł, w 2022 r. – 8000 zł, w 2023 r. – 15 800 zł.

(akta kontroli tom II str. 118-123, 201-220)

Dyrektor Szkoły nie ustalił harmonogramu uczestniczenia przez nauczycieli w szkoleniach branżowych realizowanych w trzyletnich cyklach⁶³.

(akta kontroli tom II str. 232-235)

W kontroli badaniem objęto szkolenia zrealizowane przez wszystkich 11 nauczycieli przedmiotów zawodowych prowadzących zajęcia w BS I stopnia (10) i BS II stopnia (6), w roku szkolnym 2022/2023. Badanie wykazało, że obowiązkowi szkoleń branżowych podlegało dziewięciu nauczycieli. Dla jednego nauczyciela Szkoła nie była podstawowym miejscem zatrudnienia, a jeden prowadził działalność gospodarczą związaną z nauczaniem zawodem.

W latach szkolnych 2021/2022 do 2022/2023 ośmiu nauczycieli zrealizowało jedno do czterech szkoleń branżowych, które były zgodne z potrzebami i kierunkami kształcenia Szkoły, a także doskonalili umiejętności i kwalifikacje zawodowe potrzebne do wykonywania obowiązków zawodowych. W teczce osobowej jednego nauczyciela, przebywającego w roku szkolnych 2023/2024 na urlopie dla poratowania zdrowia, nie odnotowano odbycia w cyklu żadnego szkolenia branżowego.

⁶³ Zgodnie z art. 143a ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy - Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 2245), dodanym ustawą z dnia 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r. poz. 1116), która weszła w życie 27 maja 2022 r. – w przypadku nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych i nauczycieli praktycznej nauki zawodu, którzy do dnia 31 sierpnia 2020 r. zostali zatrudnieni w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe w rozumieniu art. 4 pkt 28a lit. a ustawy Prawo oświatowe, oraz w placówkach i centrach, o których mowa w art. 2 pkt 4 ustawy Prawo oświatowe, pierwszy cykl szkolenia branżowego, o którym mowa w art. 70c ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela, w łącznym wymiarze 40 godzin, wynosi 4 lata.

Nauczyciele odbyli szkolenia, zgodnie z wnioskami Dyrektora, m.in. w zakresie: diagnostyki samochodowej, sieci samochodowych, turbosprężarek i systemów EGR, hamulców postojowych, hamulców karbonowo - ceramicznych, układu DSC, układu DSCi oraz systemu poduszek powietrznych, silników spalinowych stosowanych w pojazdach BMW Group, układu rozrządu, systemu Valvetronic, napędu na cztery koła, mechanizmów różnicowych, elementów układu wysokiego napięcia, rodzajów akumulatorów, ich budowy wewnętrznej, diagnostyki i naprawy, obsługi nowoczesnych układów hamulcowych MKC1, systemu iBooster, automatycznych skrzyni biegów.

Dla wszystkich nauczycieli przedmiotów zawodowych, którzy podlegali obowiązkowym szkoleniom branżowym, pierwszy czteroletni cykl upłynął 31 sierpnia 2023 r.⁶⁴ Poza jednym nauczycielem, wszyscy zrealizowali szkolenia w wymiarze 40 godzin, do czego zobowiązywał art. 70c ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁶⁵.

(akta kontroli tom I str. 368-371, tom II str. 118-123, 201-220, 232-264)

Dyrektor wyjaśnił, że wszystkie szkolenia, na które Szkoła złożyła wnioski o dofinansowanie zostały zrealizowane. Środki uzyskane od organu prowadzącego w latach 2020 i 2021 zostały przeznaczone na szkolenia z zakresu serwisu i naprawy automatycznych skrzyni biegów, łącznie dla czterech nauczycieli. Kurs dot. uzyskania uprawnień SEP do 1 kV (dozór i eksploatacja urządzeń elektroenergetycznych) nie odbył się w 2019 r. w związku z posiadanymi przez nauczycieli uprawnieniami z poprzedniego kursu (uprawnienia ważne przez pięć lat). Kurs ten został zrealizowany dla ośmiu nauczycieli 13 listopada 2023 r. i ma być wstępem do szkoleń z zakresu obsługi i naprawy samochodów elektrycznych.

(akta kontroli tom II str. 268-269)

1.5. Zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁶⁶, Dyrektor Szkoły, w latach 2019-2023, przeprowadził pięć kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do Szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, w terminach: 29 sierpnia 2019 r., 27 sierpnia 2020 r., 31 sierpnia 2021 r., 30 sierpnia 2022 r. oraz 29 sierpnia 2023 r., tj. przed rozpoczęciem roku szkolnego.

Z ustaleń kontroli sporządzono protokoły, które zostały podpisane przez osoby biorące udział w kontroli oraz przez Dyrektora Szkoły. W skład komisji prowadzących ww. kontrole wchodził: wicedyrektor Szkoły, główny specjalista ds. BHP i inspektor ochrony przeciwpożarowej oraz kierownik gospodarczy Szkoły⁶⁷.

W latach 2019-2020 kopie protokołów przekazano do Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Rzeszowa w pierwszym tygodniu września drogą elektroniczną, jednak Dyrektor wyjaśnił, iż, w związku z brakiem archiwum wysłanej poczty elektronicznej Szkoła nie posiada potwierdzenia ich przekazania. Kopie protokołów kontroli przeprowadzonych w latach 2021 – 2023 zostały przekazane do organu prowadzącego odpowiednio: 14 września 2021 r., 5 września 2022 r. i 8 września 2023 r.

W protokołach kontroli wskazano terminy przeprowadzonych przeglądów. Zgodnie z protokołem kontroli przeprowadzonej 29 sierpnia 2023 r.:

⁶⁴ Nawiązanie stosunku pracy nastąpiło do 1 września 2019 r.

⁶⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 984, dalej: Karta Nauczyciela.

⁶⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 1604; dalej: rozporządzenie MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

⁶⁷ W 2019 r. sekretarz Szkoły.

- pięcioletni przegląd konstrukcyjno-instalacyjny został przeprowadzony 15 czerwca 2022 r.;
- roczny przegląd konstrukcyjno-instalacyjny – 9 czerwca 2023 r.;
- przegląd instalacji elektrycznej⁶⁸: pomiar ochrony przeciwporażeniowej, oporności izolacji i badanie wyłącznika różnicowoprądowego – 1 września 2022 r. (termin następnego badania – do 31 sierpnia 2024 r.), badanie urządzenia piorunochronnego – 26 sierpnia 2022 r. (termin następnego badania – do 26 sierpnia 2024 r.);
- roczny przegląd stanu technicznego przewodów kominowych – 3 lutego 2023 r.;
- roczny przegląd techniczny sprzętu gaśniczego oraz instalacji hydrantowej – 5 lipca 2023 r.;
- roczny przegląd stanu technicznego instalacji fotowoltaicznej – 10 lipca 2023 r.

W 2019 r. w sali gimnastycznej niektóre z osłon kaloryferów były poluzowane – zalecono poprawienie ich mocowania, jak również stwierdzono brak lub ubytki taśm ostrzegawczych na progach – zalecono ich uzupełnienie.

W 2020 r. w ławkach znajdujących się przy boisku szkolnym stwierdzono uszkodzone lub brakujące deski – zalecono ich wymianę lub uzupełnienie.

W 2021 i 2022 r. w salach zajęć na drugim piętrze stwierdzono zacieki na ścianach i przy oknach oraz ubytki tynku i powłok malarskich na suficie i ścianach – zalecono uzupełnienie ubytków i odmalowanie sal lekcyjnych, po wcześniejszym remoncie lub wymianie pokrycia dachowego. Podczas przeprowadzonych kontroli komisja stwierdziła pęknięcia i nierówności w asfaltowej nawierzchni małego boiska (do piłki siatkowej i koszykowej) i zalecono jej wymianę.

Poza wymianą nawierzchni małego boiska, które od października 2017 r. zostało wyłączone z użytkowania, wszystkie zalecenia zrealizowano.

(akta kontroli tom I str. 388-389, 402-472, tom II str. 3-31)

Do dnia zakończenia kontroli nawierzchnia małego boiska nie została wymieniona. mimo iż Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny⁶⁹, po kontroli przeprowadzonej 25 października 2017 r., wydał decyzję nakazującą doprowadzenie nawierzchni boiska do piłki siatkowej i koszykowej do należytego stanu sanitarno-technicznego, poprzez zlikwidowanie widocznych śladów zniszczeń, pęknięć i ubytków asfaltu, z terminem wykonania do 31 października 2018 r. Od tego czasu boisko zostało wyłączone z użytkowania, ale z uwagi na brak środków Szkoła nie wywiązała się z tego obowiązku, a termin wykonania decyzji PPWIS corocznie był przedłużany (ostatnio do 31 grudnia 2023 r.). Dyrektor trzykrotnie⁷⁰ zwracał się do Wydziału Edukacji w Urzędzie Miasta Rzeszowa z prośbą o zabezpieczenie środków finansowych na wykonanie remontu boiska.

W trakcie kontroli⁷¹ Dyrektor Wydziału Edukacji w Urzędzie Miasta Rzeszowa poinformował, że Zespół Szkół został wytypowany do projektu, o który ubiega się Gmina Miasto Rzeszów, pn. „Rozwój zielonej infrastruktury i odbetonowanie powierzchni uszczelnionych w Rzeszowie”⁷², w ramach którego planowany jest remont boiska w Szkole.

⁶⁸ Powinien być przeprowadzany co najmniej raz na pięć lat.

⁶⁹ Dalej: PPWIS.

⁷⁰ 14 listopada 2017 r., 24 września 2020 r., 26 stycznia 2021 r.

⁷¹ 11 października 2023 r.

⁷² W ramach Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS), priorytet 01 Wsparcie sektorów energetyka i środowisko, działanie 01.05. Ochrona przyrody i rozwój zielonej infrastruktury. Typ FENX.01.05.5b Zielona i niebieska infrastruktura wraz ze stosownym zapleczem – „odbetonowanie” terenów miejskich.

(akta kontroli tom II str. 32-62)

W dniu 15 listopada 2022 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie⁷³ przeprowadził kontrolę sanitarną w Szkole, w trakcie której w salach lekcyjnych, na drugim piętrze budynku, stwierdzono na ścianach i sufitach ubytki tynku, zacieki oraz zawilgocenia. Decyzją z 1 grudnia 2022 r. PPIS nakazał Gminie Miasto Rzeszów doprowadzenie do należytego stanu sanitarno-technicznego ścian i sufitów w salach na drugim piętrze, z terminem wykonania do 30 września 2023 r. Dyrektor Szkoły pismem z 30 sierpnia 2023 r. poinformował Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną⁷⁴ o realizacji zaleceń z kontroli PPIS, co potwierdziła kontrola sprawdzająca, przeprowadzona 14 września 2023 r.

Od 2021 r. Dyrektor Szkoły cztery razy⁷⁵ występował do Wydziału Edukacji w Urzędzie Miasta Rzeszowa z wnioskami o uwzględnienie w planach inwestycyjnych środków na kompleksowy remont dachu. Uszkodzenia powierzchni dachu, powodowały przemakanie ścian i sufitów w salach lekcyjnych oraz na korytarzu ostatniej kondygnacji budynku.

Remont dachu został przeprowadzony w okresie od 7 października do 30 listopada 2022 r., co zostało potwierdzone protokołem końcowego odbioru robót, podpisanym 30 listopada 2022 r. przez upoważnionych przedstawicieli stron umowy oraz inspektora nadzoru budowlanego.

(akta kontroli tom II str. 32-92)

Analiza protokołów powypadkowych wykazała, że w maju 2023 r., w pokoju nauczycieli wychowania fizycznego, na parterze budynku, doszło do odspojenia tynku od stropu, w wyniku czego jeden z nauczycieli doznał powierzchownego urazu głowy i przedramienia. Po kontroli stanu technicznego obiektu budowlanego, przeprowadzonej przez IBS Inwestycje Sp. z o.o. Sp. k. w czerwcu 2023 r., m.in. jako prawdopodobną przyczynę wskazano złą technologię wykonania tynku, tj. brak pierwszej warstwy, tzw. obrzutki. W protokole kontroli nie stwierdzono uszkodzeń zagrażających bezpieczeństwu konstrukcji; stan budynku określono jako zadowalający/średni; uznano, że obiekt nadaje się do dalszego użytkowania, zgodnie z aktualną funkcją oraz zalecono wykonanie napraw w wyznaczonym terminie.

W każdym pomieszczeniu Szkoły wykonano miejscowe sprawdzenie stanu technicznego tynków na suficie i zlokalizowano wiele „głuchych” miejsc, świadczących o odspojeniu tynku od stropu. W lipcu i sierpniu 2023 r., po zlokalizowaniu miejsc odspojenia, usunięto luźne fragmenty tynku, a następnie odnowiono powłokę tynkarską i malarską.

(akta kontroli tom I str. 390-472, tom II str. 234-236)

Zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁷⁶, bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w szkole lub placówce zapewnia Dyrektor.

W toku kontroli, w dniu 10 października 2023 r., przeprowadzono oględziny budynku⁷⁷ Szkoły wraz z terenem przylegającym, trzy pomieszczenia sanitarno-higieniczne oraz trzy pracownie i jedną salę dydaktyczną, w których prowadzono zajęcia w zawodach, w których w BS I stopnia i BS II stopnia kształciła się największa liczba uczniów/słuchaczy tj.: pracownię elektrotechniki i elektroniki samochodowej, obsługi pojazdów samochodowych oraz pracownię podwozi i nadwozi.

⁷³ Dalej: PPIS.

⁷⁴ Dalej: PSSE.

⁷⁵ 26 stycznia 2021 r., 27 września 2021 r., 7 grudnia 2021 r., 8 marca 2022 r.

⁷⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 1604; dalej: rozporządzenie MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

⁷⁷ Przeprowadzonym na podstawie art. 39 ust. 1 ustawy o NIK.

W wyniku przeprowadzonych oględzin stwierdzono m.in.:

- plan ewakuacji Szkoły umieszczony był w widocznym miejscu, na każdej kondygnacji budynku, w sposób zapewniający łatwy do niego dostęp (§ 5 ust. 1 rozporządzenie MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny), a drogi ewakuacyjne oznaczono w sposób wyraźny i trwałe, zgodnie z Instrukcją bezpieczeństwa pożarowego, zweryfikowaną 16 lipca 2023 r. przez specjalistę do spraw zabezpieczenia przeciwpożarowego (§ 5 ust. 2);
- teren Szkoły był ogrodzony i monitorowany (§ 7 ust. 1);
- nawierzchnia dróg, przejść – równa, pokryta kostką brukową; nawierzchnia dużego boiska równa, pokryta powierzchnią poliuretanową, nawierzchnia małego boiska do koszykówki i siatkówki – asfaltowa, widoczne pęknięcia i nierówności (§ 7 ust. 2 pkt 2), boisko wyłączone z użytkowania na podstawie decyzji PPWIS z 25 października 2017 r., co opisano powyżej;
- otwory kanalizacyjne, studzienki i inne zagłębienia na terenie placówki zakryte były pokrywami i trwale zabezpieczone (§ 7 ust. 3);
- główny szlak komunikacyjny, wychodzący poza teren Szkoły od strony zachodniej, prowadził bezpośrednio na ścieżkę rowerową, za którą znajdowała się zatoczka przystanku autobusowego i jezdnia; ogrodzenie w tym miejscu nie posiadało zamykanej furtki, szlabanu czy barierki, ograniczających wyjście; pozostałe szlaki komunikacyjne poza teren Szkoły nie wychodziły bezpośrednio na jezdnię (§ 7 ust. 4);
- w pomieszczeniach sanitarno-higienicznych zapewniono bieżącą ciepłą i zimną wodę oraz środki higieny osobistej (§ 8 ust. 1);
- urządzenia sanitarno-higieniczne utrzymane były w czystości i w stanie sprawności technicznej (§ 8 ust. 2);
- schody wykonane z lastryko, nieśliskie, oznakowane żółtą taśmą, nie były zabezpieczone przed ewentualnym zsuwaniem się po nich (§ 16 ust. 1), a otwarta przestrzeń pomiędzy biegami schodów nie była zabezpieczona przed upadkiem (§ 16 ust. 2);
- w pomieszczeniach, w których odbywały się zajęcia, zapewniono temperaturę nie niższą niż 18°C (§ 17 ust. 1);
- apteczki znajdowały się w: gabinecie higienistki (w tym apteczka przenośna), sali fizycznej, chemicznej, w pokoju nauczycielskim oraz w pokoju nauczycieli wychowania fizycznego, wyposażone w podstawowe środki opatrunkowe i podstawowe środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy oraz instrukcję o zasadach udzielania pomocy; pracownie nie były wyposażone w apteczki (§ 20);
- urządzenia techniczne znajdujące się w pracowniach wyposażone były w zabezpieczenia chroniące przed urazami, działaniem substancji szkodliwych dla zdrowia, porażeniem prądem elektrycznym, szkodliwymi wstrząsami, nadmiernym hałasem, działaniem wibracji lub promieniowaniem; urządzenia techniczne niesprawne, uszkodzone lub pozostające w naprawie zostały zabezpieczone przed ich uruchomieniem i umieszczone w zamykanych szafkach (§ 23);
- instrukcja bezpiecznej obsługi wywieszona była przy maszynach i innych urządzeniach technicznych, w widocznym miejscu (§ 25);
- regulamin określający zasady bezpieczeństwa i higieny pracy wywieszony był w pracowniach poddanych oględzinom w widocznym i łatwo dostępnym miejscu (§ 26).

Budynek Szkoły częściowo dostosowany był do potrzeb osób niepełnosprawnych. Wejście do Szkoły od strony parkingu wyposażono w podjazd umożliwiający wjazd wózkiem inwalidzkim. Drzwi wewnętrzne umożliwiały poszerzenie poprzez otwarcie

dodatkowego skrzydła. W budynku nie było windy. Pomieszczenia administracyjno-biurowe usytuowane były na parterze. Przy wejściu głównym, dla osób słabowidzących, umieszczona była czytelna, duża tablica informacyjna z opisem pomieszczeń biurowych wraz z numeracją.

Osoba niepełnosprawna ruchowo mogła liczyć na osobistą pomoc pracownika obsługi. Pracownicy Szkoły byli zobligowani do załatwiania spraw dostosowując się do osoby niepełnosprawnej.

Stronę internetową Szkoły częściowo dostosowano do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Podzielona była na podstrony i śródtytuły oraz posiadała przyjazny interfejs. Po kliknięciu ikony wózka inwalidzkiego istniała możliwość dopasowania rodzaju i wielkości czcionki, dostosowania kontrastu i tła oraz podkreślania linków. Witryna mogła być obsługiwana jednym klawiszem.

W związku z faktem, że warunkiem podjęcia nauki w Szkole było przedłożenie przez kandydata zaświadczenia od lekarza medycyny pracy o braku przeciwwskazań do podjęcia nauki w zawodzie, uczniowie z ciężką niepełnosprawnością nie podejmowali nauki w Zespole Szkół.

(akta kontroli tom II str. 93-117)

W okresie objętym kontrolą, praktyczna nauka zawodu w BS I stopnia realizowana była w CKZ, na podstawie umowy, zawieranej w każdym roku szkolnym, natomiast w BS II stopnia – w formie praktyk zawodowych u pracodawców, na podstawie umowy między Dyrektorem Szkoły a pracodawcą. Tylko w umowie podpisanej z CKZ w 2019 r., zawarto zapis, że w czasie zajęć uczniowie są zobowiązani do przestrzegania porządku i regulaminu CKZ, z którym powinni być zapoznawani na pierwszych zajęciach. W pozostałych umowach podpisanych w latach 2020-2023 nie zawarto zapisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy.

(akta kontroli tom II str. tom III str. 226-235)

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy⁷⁸, wszyscy pracownicy Szkoły posiadali aktualne szkolenia BHP.

(akta kontroli tom I str. 372-387)

1.6. W Statucie Szkoły (§ 30 ust. 2) wskazano tylko dwie pracownie do nabywania przez uczniów umiejętności praktycznych: elektrotechniki i elektroniki samochodowej oraz obsługi pojazdów samochodowych.

Tymczasem w budynku Szkoły znajdowało się 22 pomieszczenia dydaktyczne, w tym cztery pracownie: elektrotechniki i elektroniki samochodowej, obsługi pojazdów samochodowych, silników oraz pracownia podwozi i nadwozi.

Oględzinom⁷⁹ poddano trzy pracownie tj.: elektrotechniki i elektroniki samochodowej, obsługi pojazdów samochodowych oraz podwozi i nadwozi, w których prowadzono zajęcia w zawodach z największą liczbą uczniów/słuchaczy w BS I i II stopnia. Badaniem objęto wyposażenie pracowni niezbędne do realizacji zawodów: mechanik pojazdów samochodowych (723103), elektromechanik pojazdów samochodowych (741203), kierowca mechanik (832201), mechanik motocyklowy (723107), technik pojazdów samochodowych (311513).

W wyniku przeprowadzonych oględzin stwierdzono, że wyposażenie pracowni spełniało wymagania wynikające z rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego⁸⁰.

⁷⁸ Dz. U. z 2004 r. Nr 180, poz. 1860.

⁷⁹ Przeprowadzonych na podstawie art. 39 ust. 1 ustawy o NIK.

⁸⁰ Dz.U. z 2019 r. poz. 991.

(akta kontroli tom II str. 93-117)

Praktyczna nauka zawodu w BS I stopnia realizowana była w CKZ, na podstawie umowy, zawieranej w każdym roku szkolnym, co zostało szczegółowo omówione w punkcie 2.6. wystąpienia pokontrolnego. Umowa podpisana w 2019 r. z CKZ zawierała zapis o umożliwieniu osobom uprawnionym wykonywanie czynności związanych z nadzorem pedagogicznym nad zajęciami. W późniejszych umowach nie określono kto i w jaki sposób sprawuje nadzór pedagogiczny nad przebiegiem praktycznej nauki zawodu. W umowach wskazano natomiast formy współpracy pomiędzy Zespołem Szkół a CKZ w ramach, których m.in. do ewidencji postępów w nauce uczniów, kontroli ich frekwencji oraz ewidencji zrealizowanych tematów przez nauczycieli, w tym zajęć zleconych CKZ, wskazano wspólny dziennik elektroniczny.

We wnioskach ze sprawowanego przez Dyrektora Szkoły nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2022/2023 znalazły się m.in. punkty dot.:

- monitorowania i częstszego kontrolowania dokumentacji szkolnej, w tym dziennika elektronicznego;
- zwrócenia większej uwagi na frekwencję uczniów i przyczyny nieobecności;
- kontrolowania wypełniania obowiązków wychowawcy wynikających m. in. ze Statutu Szkoły (m.in. obowiązek współpracy z CKZ).

(akta kontroli tom II str. 118-200, tom III str. 226-335)

1.7. W okresie objętym kontrolą Dyrektor, na podstawie wniosków nauczycieli oraz ankiet prowadzonych w ramach projektów unijnych, identyfikował potrzeby w zakresie wyposażenia i sprzętu niezbędnego do realizacji podstawy programowej oraz przyjętych w Szkole programów nauczania. Potrzeby zgłaszane były do organu prowadzącego, a Szkoła otrzymała środki na zakup wyposażenia.

W 2016 r. za kwotę 11.834 zł zakupiono program do diagnostyki samochodu BOSCH KTS, w 2018 r. – za kwotę 2.325 zł – komplet przewodów KTS do pojazdów: BMW, Ducato, Suzuki, Kawasaki oraz motocykl Suzuki GSX-S za 15.000 zł, w 2021 r. – przyrzędu LUZ-1 do pomiaru luzu w układzie kierowniczym za 1.845 zł, a także coroczne licencje programu Autodata.

Baza dydaktyczna Szkoły uzupełniana była również w ramach projektów unijnych. W 2015 r. w ramach projektu „Podkarpacie stawia na zawodowców” zakupiono samochód osobowy Opel Corsa za 43.900 zł. W 2019 r. (projekt „Autostrada do kariery”) – zestaw czujników systemów elektronicznych pojazdów za 27.757 zł, system zintegrowany typu Motronic M152 za 30.328 zł, stanowisko do badania alternatorów z falownikiem za 17.220 zł.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Szkoły, w latach 2020-2022, w związku z trwającą epidemią COVID-19, działania w zakresie uzupełnienia bazy szkolnej zostały „zahamowane”. Baza dydaktyczna pozwoliła jednak na realizację wszystkich zajęć z zakresu kształcenia zawodowego.

W związku z koniecznością wymiany sprzętu w pracowniach komputerowych i dostosowaniem go do wymagań Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, Dyrektor Szkoły jeszcze w bieżącym roku kalendarzowym, planuje wystąpić do organu prowadzącego o środki finansowe na ten cel oraz na zakup dwóch tablic interaktywnych. Szkoła, przygotowuje się również do udziału w projekcie „Kwalifikacje zawodowe drogą do sukcesu”⁸¹, w ramach którego, planowany jest zakup komputerów i modelu dydaktycznego samochodu elektrycznego.

(akta kontroli tom I str. 332, tom II str. 118-123)

⁸¹ Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027, Działanie 7.13 szkolnictwo zawodowe.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nie aktualizowano zapisów Statutu Zespołu Szkół w zakresie liczby i nazw zawodów, w których kształciła BS I stopnia oraz w zakresie pracowni, którymi dysponuje Zespół Szkół.

W Statucie Szkoły w latach szkolnych 2019/2020 – 2023/2024 podano, że BS I stopnia kształciła w siedmiu zawodach, podczas gdy faktycznie w latach szkolnych 2019/2020 – 2020/2021 kształciła w pięciu, a w latach 2021/2022 – 2023/2024 w czterech zawodach.

Dodatkowo od roku szkolnego 2019/2020, na podstawie nowej struktury klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, oferta Szkoły obejmowała kształcenie w zawodzie lakiernik samochodowy (713203), a nie jak wskazywano w Statucie – w zawodzie lakiernik (713201). W Statucie Szkoły wskazano tylko dwie pracownie do nabywania przez uczniów umiejętności praktycznych, tj.: elektrotechniki i elektroniki samochodowej oraz obsługi pojazdów samochodowych, podczas gdy w Szkole faktycznie funkcjonowały cztery: elektrotechniki i elektroniki samochodowej, obsługi pojazdów samochodowych, silników oraz pracownia podwozi i nadwozi.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że Statut Szkoły określa wszystkie zawody, w których może kształcić BS I stopnia na podstawie posiadanej bazy dydaktycznej i w oparciu o zatrudnioną kadrę pedagogiczną. W BS I stopnia do roku 2020/2021 kształcono w zawodzie lakiernik. W związku z wieloletnim⁸² brakiem naboru do kształcenia w tym zawodzie przeoczony został fakt utworzenia nowego zawodu, związanego z branżą motoryzacyjną, tj. lakiernika samochodowego, który jest następcą zawodu lakiernik. W Statucie Szkoły nie ujęto tej zmiany.

(akta kontroli tom II str. 265-267)

W ocenie NIK, zgodnie z art. 98 ust.1 pkt 9 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁸³, Statut Szkoły powinien zawierać nazwy zawodów, w których aktualnie kształci Szkoła.

2. Dyrektor Szkoły nie ustalił harmonogramu uczestniczenia nauczycieli przedmiotów zawodowych w BS I stopnia i w BS II stopnia, w szkoleniach branżowych realizowanych w trzyletnich cyklach, do czego był zobowiązany zgodnie z § 8 rozporządzenia MEN w sprawie szkoleń branżowych.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że szkolenia są prowadzone na bieżąco w zależności od aktualnych potrzeb oraz posiadanych środków finansowych.

(akta kontroli tom II str. 232-235)

3. Nauczyciel przedmiotu zawodowego, podlegający obowiązkowi doskonalenia umiejętności i kwalifikacji zawodowych potrzebnych do wykonywania pracy poprzez uczestniczenie w szkoleniach branżowych realizowanych w trzyletnich cyklach, nie zrealizował, do 31 sierpnia 2023 r., szkoleń branżowych w wymiarze 40 godzin.

Zgodnie z art. 70c ust. 1 Karty Nauczyciela nauczyciele teoretycznych przedmiotów zawodowych i nauczyciele praktycznej nauki zawodu, zatrudnieni w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe są obowiązani doskonalić umiejętności i kwalifikacje zawodowe potrzebne do wykonywania

⁸² Od roku szkolnego 2019/2020.

⁸³ Dz. U. z 2023 r. poz. 900, dalej: Prawo oświatowe.

pracy poprzez uczestniczenie w szkoleniach branżowych realizowanych w trzyletnich cyklach, w łącznym wymiarze 40 godzin w cyklu.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że nauczyciel nie zrealizował szkoleń branżowych z powodu złego stanu zdrowia. Jego częste nieobecności, pokrywające się z terminami szkoleń, wymagały nadrobienia przez niego zaległego materiału. Do 21 czerwca 2024 r. nauczyciel przebywa na urlopie dla poratowania zdrowia, a po powrocie do pracy zostanie ujęty w harmonogramie szkoleń branżowych.

(akta kontroli tom II str. 265-267)

Zgodnie z art. 7 ust. 2 pkt. 1 i 4 Karty Nauczyciela Dyrektor Szkoły odpowiedzialny jest w szczególności za dydaktyczny i wychowawczy poziom Szkoły oraz zapewnienie pomocy nauczycielom w realizacji ich zadań i ich doskonaleniu zawodowemu.

4. W umowach zawieranych z CKZ o praktyczną naukę zawodu uczniów BS I stopnia w latach 2020 – 2023 oraz w umowach o praktyki zawodowe dla słuchaczy BS II stopnia nie zawarto zapisów dot. bezpieczeństwa i higieny pracy.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że CKZ jest placówką oświatową i kształcenie praktyczne uczniów odbywa się przy zachowaniu przepisów BHP opracowanych i obowiązujących w CKZ. W przypadku praktyk w zakładach pracy, wszyscy kierowani tam uczniowie przechodzą szkolenia BHP, według przepisów obowiązujących w danym zakładzie.

(akta kontroli tom II str. 265-267)

W ocenie NIK umowa o praktyczną naukę zawodu powinna określać w szczególności prawa i obowiązki podmiotów, o których mowa w art. 120 ust. 1 ustawy Prawo oświatowe. Wśród tych obowiązków jest zapewnienie warunków materialnych do realizacji praktycznej nauki zawodu, a w szczególności stanowiska szkoleniowe wyposażone w niezbędne urządzenia, sprzęt, narzędzia, materiały i dokumentację techniczną, uwzględniające wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy.

5. Od 2020 r. w umowach o praktyczną naukę zawodu uczniów BS I stopnia zawieranych z CKZ nie określono kto i w jaki sposób sprawuje nadzór pedagogiczny nad realizacją praktycznej nauki zawodu.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że nadzór pedagogiczny nad realizacją zajęć praktycznych sprawuje dyrektor CKZ. Opiekunowie CKZ prowadzą stałą współpracę z dyrekcją Szkoły oraz wychowawcami klas, którzy na bieżąco kontrolują frekwencję i oceny uczniów na zajęciach praktycznych. Wicedyrektor Szkoły prowadzi wizyty monitorujące, natomiast pomiędzy wychowawcami a nauczycielami i dyrekcją CKZ utrzymywany jest stały kontakt bezpośredni i telefoniczny.

(akta kontroli tom II str. 118-122)

Zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu⁸⁴, szkoła kierująca uczniami na praktyczną naukę zawodu m.in. nadzoruje realizację programu praktycznej nauki zawodu.

⁸⁴ Dz.U. z 2019 r. poz. 391 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie praktycznej nauki zawodu.

6. W wyniku przeprowadzonych oględzin w budynku Szkoły stwierdzono, że:
- pracownie elektrotechniki i elektroniki samochodowej, obsługi pojazdów samochodowych oraz podwozi i nadwozi nie były wyposażone w apteczki, co było niezgodne z § 20 rozporządzenia MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny;
 - główny szlak komunikacyjny, wychodzący poza teren Szkoły od strony zachodniej, prowadził bezpośrednio na ścieżkę rowerową, za którą znajdowała się zatoczka przystanku autobusowego i jezdni. Ogrodzenie w tym miejscu nie posiadało zamykanej furtki, szlabanu czy barierki, ograniczających wyjście (§ 7 ust. 4 ww. rozporządzenia);
 - schody nie były wyposażone w balustrady z poręczami zabezpieczającymi przed ewentualnym zsuwaniem się po nich, a otwarta przestrzeń pomiędzy biegami schodów nie była zabezpieczona (§ 16 ww. rozporządzenia).

(akta kontroli tom II str. 93-117)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2019 – 2023 Szkoła zapewniła warunki gwarantujące odpowiednią jakość kształcenia zawodowego w BS I stopnia i BS II stopnia. Wszyscy nauczyciele przedmiotów zawodowych, zatrudnieni w szkołach branżowych, posiadali kwalifikacje wymagane do zajmowanego stanowiska. Ośmiu na dziewięciu nauczycieli, podlegających obowiązkowi realizacji szkoleń branżowych, doskonalilo umiejętności i kwalifikacje zawodowe. Szkoła posiadała wyposażenie spełniające wymagania niezbędne do realizacji programu w zawodach, w których kształcono w BS I stopnia i BS II stopnia. Wyposażenie pracowni było uzupełniane i modernizowane.

Dyrektor zapewnił bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w Szkole, wynikające z rozporządzenia MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny, mimo iż w trakcie oględzin budynku Szkoły stwierdzono brak apteczek w pracowniach, brak zabezpieczenia schodów oraz głównego szlaku komunikacyjnego wychodzącego poza teren placówki.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły braku aktualizacji Statutu Zespołu Szkół w zakresie liczby i nazw zawodów, w których kształciła BS I stopnia oraz w zakresie pracowni Szkoły, braku harmonogramu uczestniczenia nauczycieli przedmiotów zawodowych, uczących w BS I stopnia i w BS II stopnia, w szkoleniach branżowych, realizowanych w trzyletnich cyklach oraz braku realizacji przez nauczyciela przedmiotów zawodowych, szkoleń branżowych w wymiarze 40 godzin w trzyletnim cyklu.

W umowach o praktyczną naukę zawodu, zawieranych z CKZ, nie ujęto zapisów dot. bezpieczeństwa i higieny pracy oraz nie określono formy nadzoru realizacji programu praktycznej nauki zawodu.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2. Realizacja procesu kształcenia

2.1. Od 2017 r. w skład Szkoły wchodziła BS I stopnia, która od roku szkolnego 2018/2019 planowała kształcić uczniów w siedmiu zawodach, tj. kontynuować kształcenie po ZSZ w czterech zawodach (mechanik i elektromechanik pojazdów samochodowych, blacharz i lakiernik)⁸⁵ oraz zamierzała utworzyć trzy nowe kierunki w zawodzie: kierowca mechanik, mechanik motocyklowy i mechatronik⁸⁶.

⁸⁵ Odpowiednio symbol cyfrowy zawodu ustalony w klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy – 723103, 741203, 721306 i 713201.

⁸⁶ 832201, 723107 i 742118.

W marcu 2018 r. Szkoła (po uwzględnieniu opinii powiatowej i wojewódzkiej rady rynku pracy) uzyskała zgodę organu prowadzącego na kształcenie absolwentów szkół podstawowych w nowych zawodach.

W roku szkolnym 2018/2019 BS I stopnia faktycznie kształciła uczniów w czterech zawodach⁸⁷, latach szkolnych 2019/2021 w pięciu⁸⁸, a w latach szkolnych 2021/2024 ponownie w czterech zawodach⁸⁹.

W roku szkolnym 2023/2024 zawodzie kierowca mechanik i mechanik motocyklowy kształcono uczniów tylko w trzech klasach.

Ze względu na brak chętnych w okresie objętym kontrolą BS I stopnia nie kształciła uczniów w zawodzie mechatronik i blacharz, a od roku szkolnego 2021/2022 również w zawodzie lakiernik, co omówiono w pkt 1.1. wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli tom I str. 9-30, 58-302, tom II str. 221- 225, 270-291)

Od roku szkolnego 2020/2021 w skład Szkoły wchodziła BS II stopnia, w której zgodnie z planem, od roku szkolnego 2021/2022, kształcono słuchaczy w zawodzie technik pojazdów samochodowych⁹⁰.

Szkoła dysponowała opinią powiatowej i wojewódzkiej rady rynku pracy oraz zgodą organu prowadzącego na kształcenie w ww. zawodzie.

(akta kontroli tom I str. 31-47, 303-324, tom II str. 270-291)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że o wyborze ww. kierunków kształcenia w szkołach branżowych zdecydował fakt, iż w zawodach tych kształcono uczniów „wiele lat wcześniej” oraz modernizowano bazę dydaktyczną.

Szkoła współpracowała z lokalnymi serwisami i salonami samochodowymi w celu podniesienia jakości kształcenia i organizowania praktyk zawodowych. Efektem współpracy było pozyskanie od jednej z firm, pomocy dydaktycznych w postaci zespołów i podzespołów samochodu ciężarowego, w tym kompletnego silnika, automatycznej skrzyni biegów, które służyły uczniom Technikum oraz uczniom BS I stopnia i słuchaczom BS II stopnia.

Prowadzone działania, tj. targi edukacyjne, dni otwarte Szkoły czy spotkania z absolwentami szkół podstawowych miały na celu zachęcenie do kształcenia w szkole branżowej. Szkoła (mimo braku chętnych do nauki w niektórych zawodach) nie zlikwidowała żadnego z kierunków kształcenia, ponieważ – jak wyjaśnił Dyrektor – kierunki te przy odpowiednio licznych naborze mogły w pełni zaspokoić zapotrzebowanie na pracowników w branży motoryzacyjnej.

Szkoła organizowała spotkania z przedstawicielami zakładów pracy (salonów i serwisów samochodowych) podczas których wymieniano uwagi dotyczące absolwentów i przebiegu kształcenia.

Według Dyrektora oferta Szkoły odpowiadała aktualnym potrzebom rynku pracy. Najwięcej absolwentów szkół podstawowych kształciło się w BS I stopnia w zawodzie mechanik i elektromechanik pojazdów samochodowych.

Na stronie internetowej Szkoły zamieszczono aktywną ankietę śledzącą losy absolwentów, którzy nie wyrażali jednak „chęci opowiadania o swoich losach” po zakończeniu nauki.

(akta kontroli tom I str. 332, tom II str. 118-123, 270-291)

⁸⁷ Mechanik i elektromechanik pojazdów samochodowych, lakiernik i mechanik motocyklowy.

⁸⁸ Mechanik i elektromechanik pojazdów samochodowych, lakiernik, kierowca mechanik i mechanik motocyklowy.

⁸⁹ Mechanik i elektromechanik pojazdów samochodowych, kierowca mechanik i mechanik motocyklowy.

⁹⁰ 311513.

Od 2019 r. ogłaszano coroczne prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy⁹¹, których celem było dostarczenie przesłanek do kształtowania oferty szkolnictwa branżowego adekwatnie do potrzeb.

W okresie objętym kontrolą BS I stopnia kształciła uczniów w zawodzie kierowca mechanik oraz planowała kształcić w zawodzie mechatronik, tj. w zawodach, dla których ze względu na znaczenie dla rozwoju państwa prognozowane jest szczególne zapotrzebowanie na krajowym rynku pracy. BS I stopnia kształciła także uczniów w zawodzie: mechanik i elektromechanik pojazdów samochodowych, blacharz, lakiernik dla których prognozowano istotne i umiarkowane zapotrzebowanie na pracowników w województwie podkarpackim.

BS II stopnia kształciła słuchaczy w zawodzie technik pojazdów samochodowych, dla których prognozowano istotne zapotrzebowanie na pracowników w województwie podkarpackim.

2.2. W kontroli badaniem objęto pięć programów nauczania zawodowego wchodzących w skład szkolnego zestawu programów w roku szkolnym 2022/2023, z tego cztery obowiązujące w BS I stopnia⁹² oraz jeden⁹³ w BS II stopnia.

Badanie wykazało, iż programy nauczania zawodowego opracował Ośrodek Rozwoju Edukacji, a Dyrektor Szkoły, zgodnie z wymogami art. 22a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁹⁴, tj. po zasięgnięciu opinii Rady Pedagogicznej⁹⁵ zarządzeniem z 14 września 2022 r. dopuścił programy do użytku szkolnego.

(akta kontroli tom II str. 292-319)

2.3. Na koniec września 2022 r. w BS I stopnia kształciło się 288 uczniów w 10 oddziałach, z tego 128 w czterech oddziałach klas pierwszych⁹⁶, 78 w trzech oddziałach klas drugich⁹⁷ oraz 82 w trzech oddziałach klas trzecich⁹⁸.

Na dzień 30 września 2022 r. w BS II stopnia w formie zaocznej w zawodzie technik pojazdów samochodowych kształciło się 113 słuchaczy w trzech oddziałach, z tego 85 w dwóch oddziałach klas pierwszych i 28 w oddziale klasy drugiej.

W kontroli stwierdzono, iż na koniec września i października 2022 r. do klasy pierwszej⁹⁹ BS II uczęszczało odpowiednio po 56 słuchaczy. W późniejszych miesiącach liczba słuchaczy się zmniejszała i na koniec listopada i grudnia 2022 r.

⁹¹ Obwieszczenia Ministra Edukacji Narodowej: z dnia 22 marca 2019 r. (M.P. poz. 276) i z dnia 24 stycznia 2020 r. (M.P. poz. 106) w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy,

Obwieszczenia Ministra Edukacji Narodowej i Nauki: z dnia 27 stycznia 2021 r. (M.P. poz. 122), z dnia 28 stycznia 2022 r. (M.P. poz. 120) i z dnia 1 lutego 2023 r. (M.P. poz. 145) w sprawie prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na krajowym i wojewódzkim rynku pracy.

⁹² ORE 723103/ZSSam dla zawodu mechanik pojazdów samochodowych, ORE 723107 dla zawodu mechanik motocyklowy, ORE 741203 dla zawodu elektromechanik pojazdów samochodowych i ORE 832201 dla zawodu kierowca mechanik.

⁹³ ORE 311513/ZSSam dla zawodu technik pojazdów samochodowych.

⁹⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 ze zm., dalej: ustawa o systemie oświaty.

⁹⁵ Uchwała nr 29/2022/2023 Rady Pedagogicznej z dnia 14 września 2022 r. w sprawie zatwierdzenia szkolnego programu nauczania i podręczników.

⁹⁶ 98 uczniów w trzech oddziałach w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych i 30 w oddziale w zawodzie elektromechanik pojazdów samochodowych.

⁹⁷ W trzech klasach dwuzawodowych, z tego 25 uczniów (17 w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych, 8 mechanik motocyklowy), 29 (17 w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych, 12 w zawodzie kierowca mechanik) oraz 24 uczniów (10 w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych, 14 elektromechanik pojazdów samochodowych).

⁹⁸ 26 uczniów w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych i 56 w dwóch klasach dwuzawodowych, z tego 29 (17 w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych, 12 w zawodzie kierowca mechanik) i 27 uczniów (19 w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych, 8 w zawodzie elektromechanik pojazdów samochodowych).

⁹⁹ Klasa BBs.

oraz stycznia, lutego i marca 2023 r. wynosiła odpowiednio: 55 i 49 oraz 44, 33 i 25 słuchaczy. Ostatecznie w roku szkolnym 2022/2023 klasę ukończyło 21 słuchaczy.
(akta kontroli tom II str. 320-328)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że w uzgodnieniu z organem prowadzącym utworzono oddział liczący 56 słuchaczy przewidując, że wielu z nich nie będzie systematycznie uczęszczać na zajęcia lub zrezygnuje z dalszej nauki. Większość zgłosiła chęć kontynuowania nauki, ale niektórzy z nich chcieli się uczyć tylko do uzyskania pełnoletności lub aby nie utracić świadczeń finansowych (rent, zapomóg, zasiłków). Według Dyrektora, początkowa duża liczba słuchaczy nie wpłynęła negatywnie na warunki kształcenia ze względu na niską frekwencję na lekcjach (ok. 60 – 70%) oraz zmniejszającą się liczbę słuchaczy. Zajęcia w pierwszym semestrze i na początku drugiego prowadzono w świetlicy oraz w dwóch salach¹⁰⁰ przystosowanych do większej liczby słuchaczy. Później zajęcia z kształcenia zawodowego prowadzono bez podziału na grupy.

(akta kontroli tom II str. 221-225, 329-349)

W kontroli sprawdzono wymiar godzin przeznaczony przez Szkołę w roku szkolnym 2022/2023 na kształcenie uczniów w BS I i słuchaczy BS II stopnia.

W tym celu na próbie czterech zawodów (trzech w których BS I stopnia kształciła w zawodzie: mechanik i elektromechanik pojazdów samochodowych oraz kierowca mechanik, a BS II stopnia w zawodzie technik pojazdów samochodowych¹⁰¹) przeanalizowano ramowe plany nauczania, dzienniki lekcyjne, programy nauczania, a także wymiar obowiązkowych godzin nauczania.

Badanie wykazało, iż naukę zawodów Szkoła zorganizowała w formie teoretycznej i praktycznej, a wymiar godzin w BS I stopnia i BS II stopnia był zgodny z ramowymi planami nauczania i podstawą programową kształcenia w ww. zawodach.

(akta kontroli tom II str. 350-409)

2.4. W okresie objętym kontrolą w Szkole opracowywano Programy doradztwa zawodowego z uwzględnieniem wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego¹⁰².

Programy doradztwa zawodowego dla BS I stopnia opracowywała doradca zawodowy przy współpracy z nauczycielami¹⁰³, wychowawcami klas i pedagogiem szkolnym.

Po zasięgnięciu opinii Rady Pedagogicznej¹⁰⁴, Dyrektor Szkoły, zarządzeniami zatwierdził Programy doradztwa zawodowego. Zatwierdził je w terminie określonym w § 4 ust. 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego¹⁰⁵, tj. do 30 września każdego roku szkolnego.

Programy doradztwa zawodowego zawierały treści programowe, o których mowa w załączniku Nr 4 do rozporządzenia w sprawie doradztwa zawodowego, tj. działania związane z realizacją doradztwa zawodowego, w tym tematykę, metody, formy, terminy oraz osoby odpowiedzialne za ich realizację (§ 4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie doradztwa zawodowego).

W ramowych planach nauczania na grupowe zajęcia z doradztwa zawodowego w BS I stopnia przewidziano 10 godzin w 3-letnim cyklu kształcenia.

¹⁰⁰ Nr 40 i 52.

¹⁰¹ Po szkole podstawowej i po gimnazjum.

¹⁰² Dalej: Program doradztwa zawodowego.

¹⁰³ W Szkole każdy nauczyciel był odpowiedzialny za realizację doradztwa zawodowego na lekcjach swoich przedmiotów.

¹⁰⁴ W formie uchwały.

¹⁰⁵ Dz. U. poz. 325, dalej: rozporządzenie w sprawie doradztwa zawodowego.

Analiza Programów doradztwa zawodowego wykazała, że w latach szkolnych 2019/2024 oprócz zajęć grupowych, treści programowe doradztwa zawodowego miały być realizowane w również w wymiarze ośmiu godzin tygodniowo.

(akta kontroli tom III str. 3-142)

Doradca zawodowy wyjaśniła, że w Programie doradztwa zawodowego ujęto osiem godzin przeznaczonych na indywidualne doradztwo zawodowe, konsultacje, doskonalenie i organizację pracowni i narzędzi w ramach doradztwa zawodowego. Od roku szkolnego 2022/2023 godzin tych już nie przyznano, a zapisu w Programach doradztwa zawodowego poprzez „niedopatrzenie” nie usunięto, co zostanie skorygowane na najbliższym posiedzeniu Rady Pedagogicznej Szkoły.

(akta kontroli tom III str. 143-144)

W kontroli stwierdzono, iż doradca zawodowy nie sporządzała pisemnych sprawozdań z realizacji Programu doradztwa zawodowego za lata szkolne 2019/2020-2023/2024. Sprawozdania takie doradca zawodowy sporządziła podczas kontroli.

Doradca zawodowy wyjaśniła, że informacje z realizacji Programów doradztwa zawodowego przekazywała ustnie dyrekcji i członkom Rady Pedagogicznej podczas odbywających pod koniec każdego roku szkolnego spotkań komisji przedmiotów humanistycznych, gdzie omawiano stopień realizacji poszczególnych zadań wynikających z tych programów.

(akta kontroli tom III str. 92-185)

Badanie Programu doradztwa zawodowego za rok szkolny 2022/2023 wykazało, iż uwzględniono w nim cztery obszary, o których mowa w załączniku nr 4 do rozporządzenia w sprawie doradztwa zawodowego, tj. poznawanie własnych zasobów, świat zawodów i rynków pracy, rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie oraz planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych przez uczniów.

Ze sporządzonego podczas kontroli sprawozdania z realizacji Programu doradztwa zawodowego za rok szkolny 2022/2023 wynikało, iż doradca zawodowy zrealizowała zaplanowane działania.

Doradca zawodowy potrzeby uczniów BS I stopnia (edukacyjne, psychofizyczne) rozpoznawała i diagnozowała za pomocą ankiet, obserwacji i rozmów z nauczycielami i wychowawcami klas oraz rodzicami uczniów.

Grupowe spotkania doradca zawodowy realizowała na lekcjach wychowawczych, a także podczas zastępstw, co odnotowywała w dzienniku lekcyjnym jako obowiązkowe zajęcia edukacyjne.

Uczniowie brali udział w targach edukacyjnych i targach pracy, salonie maturzystów, warsztatach autoprezentacji, w spotkaniach w Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, a także w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Rzeszowie. Zainteresowania zawodowe rozwijali również poprzez wyjścia do zakładów pracy.

Doradca zawodowy umieszczała na Microsoft Teams¹⁰⁶ m.in. informacje o zawodach, oferty pracy w warsztatach oraz o szkoleniach. Uczniowie poprzez notes MS OneNote, mieli dostęp do materiałów informacyjnych, wzorów CV i innych przydatnych linków w poszukiwaniu pracy.

Doradca zawodowy na bieżąco śledziła portale branżowe i strony instytucji zajmujących się poradnictwem kariery.

Ewaluację Programu doradztwa zawodowego zaplanowano w ramach wewnętrznego systemu doradztwa zawodowego, a jej efektem miało być dostosowanie programu do

¹⁰⁶ Microsoft Teams – usługa internetowa oparta na chmurze zawierająca zestaw narzędzi i usług służących współpracy zespołowej, ułatwia nauczycielom konfigurowanie wirtualnych klas.

potrzeb i możliwości uczniów, potrzeb Szkoły i lokalnego rynku pracy. Ewaluacja miała się odbywać poprzez analizę: dokumentacji (dzienników – tematów zajęć), efektów pracy, wywiady z uczestnikami zajęć, ankiety, obserwacje uczniów i rozmowy.

Realizacja Programu doradztwa zawodowego miała być na bieżąco monitorowana.
(akta kontroli tom III str. 92-115, 143-153, 167-185)

Doradca zawodowy wyjaśniła, iż ewaluację i monitoring Programu doradztwa zawodowego prowadziła na bieżąco. Ewaluacja przeprowadzona w czerwcu 2023 r. wykazała potrzebę większej liczby godzin doradztwa w ostatnich klasach BS I stopnia. Szczególnie brakowało godzin na indywidualne spotkania z uczniami, podczas których możliwe byłoby ich wsparcie w zakresie pisania CV, pomocy w poszukiwaniu ofert pracy czy przygotowania do rozmowy kwalifikacyjnej.

W listopadzie 2023 r. Szkoła przesłała do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie projekt, w którym planowała dodatkowym wsparciem objąć uczniów BS I stopnia i Technikum. Dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej umożliwiłoby zorganizowanie dodatkowych, indywidualnych zajęć z doradztwa zawodowego, kursów i szkoleń zawodowych podnoszących kwalifikacje, a także płatne staże u pracodawców na terenie województwa.

(akta kontroli tom III str.143-159, 213-225)

Programu doradztwa zawodowego nie opracowano dla słuchaczy kształcących się zaocznie w BS II stopnia (§ 3 pkt 6 rozporządzenia w sprawie doradztwa zawodowego).

2.5. W okresie objętym kontrolą Szkoła oferowała uczniom BS I stopnia przygotowanie do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych określonych w załączniku nr 33 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego¹⁰⁷.

Szkoła umożliwiła uczniom nabywanie dodatkowych uprawnień w zakresie:

- przygotowania do uzyskania prawa jazdy kategorii B w zawodach: mechanik i elektromechanik pojazdów samochodowych,
- uzyskania prawa jazdy kategorii A2 w zawodzie mechanik motocyklowy,
- przygotowania do testu kwalifikacyjnego oraz do egzaminu państwowego na prawo jazdy kategorii B i C w zawodzie kierowca mechanik.

Szkoła nie zawierała umów z instytucją certyfikującą, o której mowa w art. 2 pkt 6 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji¹⁰⁸ odnośnie jednokrotnego, nieodpłatnego przystąpienia przez uczniów lub absolwentów do walidacji i certyfikowania kwalifikacji rynkowej funkcjonującej w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji.

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, iż umów takich nie zawierano, ponieważ uczniowie i słuchacze otrzymali świadectwa i dyplomy potwierdzające kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminów zorganizowanych przez Centralną Komisję Egzaminacyjną.

Uczniowie BS I stopnia w ramach godzin do dyspozycji dyrektora (trzy godziny w cyklu kształcenia) uczestniczyli w zajęciach kształtujących kompetencje zawodowe oraz w zajęciach rozwijających zainteresowania w zakresie:

¹⁰⁷ Dz. U. poz. 991 ze zm., dalej: rozporządzenie w sprawie podstaw oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa zawodowego.

¹⁰⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 2005, dalej: ustawa o ZSK.

- Dobry mechanik, to mechanik poliglota (pogłębienie znajomości języka angielskiego – zawodowego),
- Moja firma moja przyszłość (poznawanie zasad zakładania i prowadzenia jednoosobowej działalności gospodarczej),
- Z elektrotechniką i elektroniką samochodową za pan brat (zasady działania układów elektrycznych i elektronicznych w samochodzie).

Zgodnie z ramowym planem nauczania w BS II stopnia, 18 godzin do dyspozycji dyrektora (w czwartym semestrze) przeznaczono na zajęcia kształtujące kompetencje zawodowe i zainteresowania słuchaczy w zakresie Moja przyszłość – Nowoczesne metody diagnostyki i napraw pojazdów samochodowych.

(akta kontroli tom III str. 186-210)

2.6. W § 25 Statutu podano, że praktyczną naukę zawodu w BS I stopnia zorganizowano w formie zajęć praktycznych, praktyk zawodowych i praktycznej nauki zawodu młodocianych.

(akta kontroli tom I str. 58-302)

W latach szkolnych 2019/2020-2023/2024 Szkoła nie zawierała umów na realizację staży uczniowskich dla uczniów BS I i BS II stopnia.

(akta kontroli tom III str. 293)

W okresie objętym kontrolą praktyczna nauka zawodu dla uczniów BS I stopnia odbywała się poza siedzibą Szkoły. Odbywało się to na podstawie pisemnych umów zawartych przez Dyrektora Szkoły z CKZ, tj. podmiotem przyjmującym uczniów na praktyczną naukę zawodu.

Analiza pięciu umów o praktyczną naukę zawodu z lat szkolnych 2019/2020-2023/2024 wykazała, że warunki i tryb organizowania praktycznej nauki zawodu zostały określone zgodnie z rozporządzeniem w sprawie praktycznej nauki zawodu.

W umowach podano nazwę Szkoły i nazwę z adresem podmiotu przyjmującego uczniów na praktyczną naukę zawodu, formę zajęć, terminy rozpoczęcia i zakończenia praktycznej nauki zawodu oraz prawa i obowiązki stron.

Szkoła udostępniła CKZ listy uczniów odbywających praktyczną naukę zawodu, a kształcenie zawodowe uczniów BS I stopnia odbywało się w oparciu o wykazy programów nauczania dopuszczonych przez Dyrektora do użytku szkolnego.

Umowy określały formy współpracy pomiędzy Szkołą, a CKZ. Dotyczyło to wspólnej elektronicznej formy prowadzenia ewidencji postępów w nauce uczniów uczęszczających na zajęcia z praktycznej nauki zawodu, kontroli frekwencji oraz ewidencji zrealizowanych tematów przez nauczycieli w ramach obowiązkowych zajęć szkolnych, w tym zajęć zleconych do realizacji przez CKZ.

Szkoła nadała wicedyrektorowi CKZ uprawnienia na poziomie wychowawcy pomocniczego do tworzenia planu oddziału oraz możliwości realizacji wydruków z zakresu prowadzonych zajęć.

Do zadań nauczycieli CKZ należało systematyczne wpisywanie do dziennika elektronicznego tematów przeprowadzanych zajęć, ocen cząstkowych, frekwencji uczniów i uwag o zachowaniu uczniów.

Ocenianie i klasyfikowanie uczniów w CKZ miało się odbywać zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2017 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych¹⁰⁹ oraz na podstawie postanowień zawartych w Statucie CKZ.

¹⁰⁹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2017 r. w sprawie oceniania, klasyfikacji i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. poz. 1534), dalej: rozporządzenie w sprawie oceniania i klasyfikacji.

Na jesieni każdego roku szkolnego analizowane miały być wyniki egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe, a na wiosnę wnioski dotyczące współpracy w kolejnym roku szkolnym.

(akta kontroli tom III str. 226-235)

Dyrektor wyjaśnił, iż w konferencjach klasyfikacyjnych Rady Pedagogicznej Szkoły uczestniczyli przedstawiciele Rady Pedagogicznej CKZ, a bieżące problemy rozwiązywano podczas bezpośrednich kontaktów nauczycieli Szkoły i CKZ. Odbywały się też robocze spotkania nauczycieli przedmiotów zawodowych Szkoły z nauczycielami praktycznej nauki w CKZ, zaś podczas wywiadówek rodzice i pozostali nauczyciele mogli się zapoznać z pomieszczeniami dydaktycznymi i przebiegiem nauki w CKZ.

(akta kontroli tom III str. 313-314)

Analiza umów o praktyczną naukę zawodu wykazała, że nie określono w nich niektórych zapisów, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie praktycznej nauki zawodu, tj.:

- miejsca odbywania praktycznej nauki zawodu,
- sposobu ponoszenia przez strony kosztów realizacji praktycznej nauki zawodu wraz z ich kalkulacją,
- zapisu, że Szkoła zapewniła uczniom ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW),
- sposobu akceptacji przez Szkołę instruktorów praktycznej nauki zawodów, a także,
- że CKZ przyjmując uczniów na praktyczną naukę zawodu zapewnia im warunki materialne do ich realizacji, a w szczególności: stanowiska szkoleniowe wyposażone w niezbędne urządzenia, sprzęt, narzędzia, materiały i dokumentację techniczną, uwzględniającą wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy, odzież obuwie robocze i środki ochrony indywidualnej oraz środki higieny osobistej przysługujące pracownikom na danym stanowisku oraz pomieszczenia do przechowywania odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej.

W badanym okresie Szkoła nie zapewniła uczniom skierowanym na praktyczną naukę zawodu ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW), do czego była zobowiązana zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu. Ubezpieczenie NNW zapewniali rodzice w ramach prywatnie wykupionego ubezpieczenia.

Nieprawidłowości z tym związane, omówiono w Sekcji stwierdzone nieprawidłowości.

(akta kontroli tom III str. 226-235)

Szkoła organizowała praktyki zawodowe dla słuchaczy BS II stopnia. Praktyki zawodowe w zawodzie technik pojazdów samochodowych odbywały się na podstawie umów zawartych przez Wicedyrektora Szkoły z pracodawcą.

Analiza 20 umów o praktykę zawodową jakie Szkoła zawarła w latach szkolnych 2021/2022-2022/2023¹¹⁰ wykazała, że jako podstawę prawną powołano rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 lipca 2002 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu¹¹¹, które w styczniu 2011 r. zostało uchylone.

Na podstawie umów Szkoła kierowała słuchaczy do odbycia dwutygodniowej praktycznej nauki zawodu, w formie praktyki zawodowej, w zawodzie technik pojazdów samochodowych.

¹¹⁰ Po 10 z roku szkolnego 2021/2022 i 2022/2023.

¹¹¹ (Dz. U. Nr 113, poz. 988).

Według umowy pracodawca był zobowiązany do bezpłatnego szkolenia słuchaczy, realizacji programu szkolenia i zapewnienia im opieki wychowawczej. Po zakończeniu praktyki zawodowej pracodawca potwierdzał jej odbycie w prowadzonej przez słuchacza dokumentacji praktyki wraz z oceną uzyskanych wyników.

W umowach nie określono niektórych zapisów rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, tj.:

- dziennej liczby godzin praktyki zawodowej,
- w jaki sposób słuchaczom BS II stopnia, Szkoła zapewniła ubezpieczenie od NNW,
- nie określono opiekunów praktyk zawodowych, a także
- zapisu, że pracodawca przyjmując słuchaczy na praktykę zawodową zapewnia im warunki materialne do ich realizacji, a w szczególności: stanowiska szkoleniowe wyposażone w niezbędne urządzenia, sprzęt, narzędzia, materiały i dokumentację techniczną, uwzględniającą wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy, odzież obuwie robocze i środki ochrony indywidualnej oraz środki higieny osobistej przysługujące pracownikom na danym stanowisku, pomieszczenia do przechowywania odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej.

W badanym okresie Szkoła nie zapewniła słuchaczom BS II stopnia skierowanym na praktyki zawodowe ubezpieczenia NNW, do czego zobowiązywał § 8 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu. Słuchacze, na czas praktyk zawodowych, wykupywali ubezpieczenia od NNW indywidualnie.

Nieprawidłowości z tym związane omówiono w Sekcji stwierdzone nieprawidłowości.
(akta kontroli tom III str. 273-292)

Podczas epidemii COVID-19 Dyrektor ustalił procedury i zasady kształcenia na odległość. Zajęcia teoretyczne w BS I stopnia były realizowane zdalnie z wykorzystaniem platformy Microsoft Teams. Zajęcia zdalne odbywały się zgodnie z planem i z uwzględnieniem skróconych lekcji do 30 minut. O formie realizacji zajęć uczniów informował nauczycieli.

Dyrektor CKZ zarządzeniami ustalił formę kształcenia podczas pandemii COVID-19. Początkowo kształcenie praktyczne zawodowe CKZ organizował w formie zdalnej z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość wyłącznie w zakresie, w jakim z programu nauczania danego zawodu wynikała możliwość wykorzystaniem tych metod i technik. Później kształcenie praktyczne prowadzono w formie stacjonarnej lub zdalnej, według ustalonego planu zajęć.

(akta kontroli tom III str. 236-272)

Pierwszy rocznik BS II stopnia naukę rozpoczął we wrześniu 2021 r., kiedy zajęcia prowadzono już w formie stacjonarnej. Zajęcia praktyczne i teoretyczne odbywały się w Szkole, w formie zaocznej, w weekendy z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.

(akta kontroli tom III str. 236-272)

2.7. Z informacji przedłożonych przez Szkołę wynikało, iż w BS I stopnia oraz w innych szkołach branżowych I stopnia z terenu województwa i w kraju, dyplomy potwierdzające kwalifikacje zawodowe uzyskało odpowiednio w roku szkolnym:

2019/2020:

- 83% uczniów BS I stopnia w zawodzie elektromechanik pojazdów samochodowych, dyplom potwierdzający kwalifikacje w zakresie obsługi, diagnozowania oraz naprawy elektrycznych i elektronicznych układów

pojazdów samochodowych¹¹² otrzymało 10 spośród 12 uczniów przystępujących do egzaminu zawodowego. Szkoła nie dysponowała danymi dot. zdawalności w tym zawodzie z terenu województwa i kraju,

- 57% uczniów w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych, dyplom potwierdzający kwalifikacje w zakresie diagnozowania i naprawy podzespołów i zespołów samochodowych¹¹³ otrzymało 24 spośród 42 uczniów przystępujących do egzaminu. Szkoła nie dysponowała danymi dot. zdawalności w tym zawodzie z terenu województwa i kraju,
- 100% w zawodzie lakiernik, dyplom potwierdzający kwalifikacje w zakresie wykonywania prac lakierniczych¹¹⁴ otrzymało czterech uczniów przystępujących do egzaminu. Szkoła nie dysponowała danymi dot. zdawalności w tym zawodzie z terenu województwa i kraju.

Do egzaminu zawodowego w roku szkolnym 2019/2020 w ww. kwalifikacjach przystąpiło łącznie 58 uczniów, tj. wszyscy którzy ukończyli BS I stopnia. Dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe otrzymało 38 (66%) uczniów, a egzaminu zawodowego nie zdało 20 (34%) uczniów przystępujących do egzaminu.

2020/2021:

- 100% uczniów BS I stopnia oraz odpowiednio 80% i 84% uczniów z innych szkół branżowych z terenu województwa i kraju w zawodzie elektromechanik pojazdów samochodowych. Dyplom potwierdzający kwalifikacje w zakresie obsługi, diagnozowania oraz naprawy elektrycznych i elektronicznych układów pojazdów samochodowych otrzymało siedmiu uczniów BS I stopnia przystępujących do egzaminu.
- 60% uczniów BS I stopnia oraz odpowiednio 82% i 85% uczniów z innych szkół branżowych z terenu województwa i kraju w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych. Dyplom potwierdzający kwalifikacje w zakresie diagnozowania i naprawy podzespołów i zespołów samochodowych otrzymało 28 spośród 47 uczniów przystępujących do egzaminu.
- 100% uczniów BS I stopnia oraz odpowiednio 100% i 96% uczniów z innych szkół branżowych z terenu województwa i kraju w zawodzie mechanik motocyklowy. Dyplom potwierdzający kwalifikacje w zakresie diagnozowania i naprawa podzespołów i zespołów pojazdów motocyklowych¹¹⁵ otrzymało 17 uczniów przystępujących do egzaminu.
- 89% uczniów BS I stopnia oraz odpowiednio 90% i 75% uczniów z innych szkół branżowych z terenu województwa i kraju w zawodzie lakiernik. Dyplom potwierdzający kwalifikacje w zakresie wykonywania prac lakierniczych otrzymało ośmiu z dziewięciu uczniów przystępujących do egzaminu.

Do egzaminu zawodowego w ww. kwalifikacjach przystąpiło łącznie 80 uczniów, tj. wszyscy którzy ukończyli BS I stopnia. Dyplom potwierdzający kwalifikacje otrzymało 60 (75%) uczniów przystępujących do egzaminu. Egzaminu zawodowego nie zdało 20 (25%) uczniów.

¹¹² Kod kwalifikacji MG.12.

¹¹³ Kod kwalifikacji MG.18.

¹¹⁴ Kod kwalifikacji MG.27.

¹¹⁵ Kod kwalifikacji MG.23.

2021/2022:

- 50%, 54% i 56% uczniów BS I stopnia w zawodzie elektromechanik pojazdów samochodowych. Dyplom potwierdzający kwalifikacje w zakresie obsługi, diagnozowania oraz naprawy mechatronicznych systemów pojazdów samochodowych¹¹⁶ otrzymało 7 spośród 14 uczniów BS I stopnia przystępujących do egzaminu.
- 72%, 76% i 79% uczniów w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych. Dyplom potwierdzający kwalifikacje w zakresie obsługi, diagnozowania oraz naprawy pojazdów samochodowych otrzymało 71 spośród 99 uczniów przystępujących do egzaminu,
- 100%, 97% i 87% w zawodzie mechanik motocyklowy. Dyplom potwierdzający kwalifikacje w zakresie zdiagnozowania, obsługi i naprawy pojazdów motocyklowych otrzymało 12 uczniów przystępujących do egzaminu,
- 9%, 18% i 20% w zawodzie kierowca mechanik. Dyplom potwierdzający kwalifikacje w zakresie eksploatacji środków transportu drogowego¹¹⁷ uzyskało dwóch spośród 23 uczniów przystępujących do egzaminu.

Do egzaminu zawodowego w ww. kwalifikacjach przystąpiło łącznie 148 uczniów, tj. wszyscy którzy ukończyli BS I stopnia. Dyplom potwierdzający kwalifikacje otrzymało 92 (62%) uczniów przystępujących do egzaminu. Egzaminu zawodowego nie zdało 56 (38%) uczniów.

2022/2023:

- 80%, 74% i 75% uczniów BS I stopnia w zawodzie elektromechanik pojazdów samochodowych. Dyplom potwierdzający kwalifikacje w zakresie obsługi, diagnozowania oraz naprawy mechatronicznych systemów pojazdów samochodowych uzyskało 8 z 10 uczniów przystępujących do egzaminu,
- 60%, 80% i 76% w zawodzie mechanik pojazdów samochodowych. Dyplom potwierdzający kwalifikacje w zakresie obsługi, diagnozowania oraz naprawy pojazdów samochodowych otrzymało 36 spośród 60 uczniów przystępujących do egzaminu,
- 0%, 17% i 28% w zawodzie kierowca mechanik w zakresie eksploatacji środków transportu drogowego. Dyplomu potwierdzającego kwalifikacje w zakresie eksploatacji środków transportu drogowego nie otrzymał żaden z dziewięciu uczniów przystępujących do egzaminu zawodowego.

Do egzaminu zawodowego w tych kwalifikacjach przystąpiło 79 uczniów, tj. wszyscy którzy ukończyli BS I stopnia. Dyplom potwierdzający kwalifikacje otrzymało 44 (56%), a egzaminu nie zdało 35 (44%) uczniów.

Pierwszy nabór słuchaczy do BS II stopnia nastąpił w roku szkolnym 2021/2022, a egzamin zawodowy odbył się w roku szkolnym 2022/2023.

Do egzaminu zawodowego w zakresie organizacji i prowadzenia procesu obsługi pojazdów samochodowych¹¹⁸ przystąpiło 20 uczniów, tj. wszyscy którzy ukończyli BS II stopnia. Dyplom potwierdzający kwalifikacje w zawodzie technik pojazdów samochodowych uzyskało pięciu (25%), a egzaminu zawodowego nie zdało 15, co stanowiło 75% słuchaczy przystępujących do egzaminu w zawodowego.

¹¹⁶ Kod kwalifikacji MOT.02.

¹¹⁷ Kod kwalifikacji TDR.01.

¹¹⁸ Kod kwalifikacji MOT.06.

Dwóch słuchaczy BS II stopnia przystąpiło do egzaminu maturalnego, lecz żaden nie zdał.

Z informacji przedłożonych przez Szkołę wynikało, iż w innych szkołach branżowych II stopnia z terenu województwa i w kraju, dyplomy potwierdzające kwalifikacje w zawodzie technik pojazdów samochodowych uzyskało odpowiednio 25% i 65% słuchaczy.

(akta kontroli tom III str. 186-194)

Wyniki egzaminów zawodowych w szkołach branżowych analizowano na zebraniach Komisji Przedmiotów Zawodowych.

Analiza wykazała niską zdawalność egzaminów zwłaszcza w zawodzie mechanik kierowca oraz mechanik i technik pojazdów samochodowych. W związku z tym szczególną uwagę zwrócono na pracę z uczniem w zakresie materiału będącego przedmiotem egzaminu. Nauczycieli przedmiotów zawodowych zobowiązano do rozwiązywania wraz z uczniami dostępnych, przykładowych testów egzaminacyjnych wraz z dokładnymi wyjaśnieniami poprawnych odpowiedzi. Szczególny nacisk położono też na wykonywanie ćwiczeń z uczniem wraz z dokładnym wyjaśnieniem poszczególnych kroków podczas praktycznej egzaminu zawodowego zwłaszcza w zawodzie kierowca mechanik kierowca i w zawodzie technik pojazdów samochodowych.

(akta kontroli tom III str. 186-194)

2.8. Szkoła współpracowała ze środowiskiem lokalnym na rzecz kształcenia zawodowego w szkołach branżowych. Odbywało się to głównie poprzez organizowanie praktyk zawodowych w lokalnych serwisach i salonach samochodowych, co omówiono w pkt. 2.1. i 2.6. wystąpienia pokontrolnego.

W szkołach branżowych nie tworzone oddziałów patronackich z uwagi na nikłe zainteresowanie przedsiębiorców, uczniów i słuchaczy.

Według Dyrektora przedsiębiorcy nie byli zainteresowani w opracowywaniu programów nauczania dopasowanych do profilu zapotrzebowania firmy, jak również nie brali udziału w posiedzeniach Rady Pedagogicznej Szkoły. Szkoła współpracowała z małymi firmami, których głównym celem była bieżąca działalność usługowo-handlowa.

W latach szkolnych 2019 – 2023 (do czasu zakończenia kontroli) uczniowie BS I i II stopnia nie korzystali ze wsparcia funduszy europejskich dedykowanych szkolnictwu zawodowemu.

Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśnił, iż szkoły branżowe nie zgłaszały projektów, które mogły być dofinansowane ze środków europejskich.

Z możliwości takiej skorzystali natomiast uczniowie Technikum, którzy w latach 2018 – 2020 realizowali projekt „Przedsiębiorczy mechanik” sfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem projektu było umożliwienie uczniom zdobycia praktycznego doświadczenia zawodowego w rzeczywistych warunkach pracy i doskonalenie nabytych wcześniej umiejętności w trakcie stażu zawodowego w firmie w Niemczech.

(akta kontroli tom III str. 294-312)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Analiza umów o praktyczną naukę zawodu uczniów BS I stopnia wykazała, że nie określono w nich:

- miejsca odbywania praktycznej nauki zawodu w CKZ do czego zobowiązywały zapisy § 7 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu),
- sposobu ponoszenia przez strony kosztów realizacji praktycznej nauki zawodu wraz z ich kalkulacją, o których mowa w § 7 ust. 2 pkt 8 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu,
- zapisu, że Szkoła zapewnia uczniom ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW) - § 8 ust. 1 pkt 3 ww. rozporządzenia,
- sposobu akceptacji przez Szkołę instruktorów praktycznej nauki zawodów CKZ (§ 8 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu), a także
- zapisu, że CKZ przyjmując uczniów na praktyczną naukę zawodu zapewnia im warunki materialne do ich realizacji, o których mowa w § 8 ust. 1 pkt 2, 3 i 4 powołanego wyżej rozporządzenia, a w szczególności: stanowiska szkoleniowe wyposażone w niezbędne urządzenia, sprzęt, narzędzia, materiały i dokumentację techniczną, uwzględniającą wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy, odzież obuwie robocze i środki ochrony indywidualnej oraz środki higieny osobistej przysługujące pracownikom na danym stanowisku, pomieszczenia do przechowywania odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej.

(akta kontroli tom III str. 226-235)

Dyrektor wyjaśnił, że zajęcia praktycznej nauki zawodu odbywały się w siedzibie głównej CKZ przy ul. Hetmańskiej oraz w CKZ przy ul. Warszawskiej (obok Szkoły) w zależności od zawodu i kwalifikacji.

W okresie objętym kontrolą Szkoła nie ponosiła kosztów kształcenia uczniów BS I stopnia w zakresie praktycznej nauki zawodu realizowanej przez CKZ.

Wicedyrektor Szkoły wyjaśnił, że uczniom odbywającym praktyczną naukę zawodu CKZ umożliwiało szkolenie zgodnie z programem nauczania zawodu, szkolenie bhp, opiekę wychowawczą i merytoryczną przez wykwalifikowaną kadrę opiekuńczo-wychowawczą. Otrzymywali bezpłatne środki ochrony osobistej (ubrania robocze, odpowiednie obuwie, okulary ochronne, nakrycie głowy), a także przysługiwało im zaplecze socjalne (szatnia, umywalnie i sanitariaty).

Wicedyrektor wyjaśnił również, że w latach szkolnych 2018/2019-2022/2023 Szkoła nie zapewniała uczniom BS I stopnia ubezpieczenia od NNW. Ubezpieczenie to zapewniali rodzice w ramach prywatnie wykupionego ubezpieczenia. Jednak dla wypełnienia wytycznych zawartych w rozporządzeniu w sprawie praktycznej nauki zawodu, Szkoła podejmie stosowne działania, aby zdobyć odpowiednie środki finansowe na ubezpieczenie uczniów BS I stopnia od NNW podczas praktycznej nauki zawodu. Zapisy dot. ubezpieczenia będą też umieszczone w umowach o praktyczną naukę zawodu.

(akta kontroli tom III str. 312-319)

2. Analiza 20 umów o praktykę zawodową słuchaczy BS II stopnia wykazała, że w umowach powołano rozporządzenie w sprawie praktycznej nauki zawodu z 1 lipca 2002 r., które zostało uchylone z dniem 1 stycznia 2011 r.

Umowy o praktyki zawodowe nie zawierały elementów określonych w rozporządzeniu w sprawie praktycznej nauki zawodu, tj. nie określono w nich:

- dziennej liczby godzin praktyki zawodowej (§ 4 pkt 13 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu),
- w jaki sposób Szkoła zapewniła słuchaczom BS II stopnia ubezpieczenie od NNW (§ 8 ust. 1 pkt 3 ww. rozporządzenia),

- opiekunów praktyk zawodowych (§ 11 ww. rozporządzenia), a także
- zapisu, że pracodawca przyjmując słuchaczy na praktykę zawodową zapewnia im warunki materialne do ich realizacji, o których mowa w § 8 ust. 1 pkt 2, 3 i 4 powołanego rozporządzenia, a w szczególności: stanowiska szkoleniowe wyposażone w niezbędne urządzenia, sprzęt, narzędzia, materiały i dokumentację techniczną, uwzględniającą wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy, odzież obuwie robocze i środki ochrony indywidualnej oraz środki higieny osobistej przysługujące pracownikom na danym stanowisku, pomieszczenia do przechowywania odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej.

(akta kontroli tom III str. 273-292)

Dyrektor wyjaśnił, że wynikało to z „oczywistej pomyłki”. Umowy z zakładami pracy, przygotowano w oparciu o szablony z poprzednich lat i pomyłkowo pominięto uaktualnienie podstawy prawnej rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu.

Wicedyrektor Szkoły wyjaśnił, że w domyśle każdy dzień roboczy to 8 godzin (słuchacze BS II stopnia są pełnoletni), a opiekunem praktyk w zakładzie jest osoba występująca jako jedna ze stron umowy. Zakład pracy zapoznaje słuchaczy ze specyfiką i organizacją pracy, organizuje szkolenie z zakresu bhp, a także zabezpiecza warunki socjalne i materialne.

Na czas praktyki zawodowej słuchacz od NNW ubezpiecza się indywidualnie. Wicedyrektor wyjaśnił, że ww. zostaną również objęci ubezpieczeniem przez Szkołę.

(akta kontroli tom III str. 315-321)

OCENA CZĄSTKOWA

W okresie objętym kontrolą Szkoła prawidłowo realizowała proces kształcenia w szkołach branżowych.

Oferta BS I stopnia i BS II stopnia była dostosowana do potrzeb krajowego i wojewódzkiego rynku pracy. Szkolne zestawy programów nauczania dopuszczono do stosowania zgodnie z wymogami ustawy o systemie oświaty oraz zachowano odpowiedni wymiar godzin niezbędny do osiągnięcia efektów kształcenia zawodowego określony w ramowych planach nauczania i podstawie programowej BS I i BS II stopnia.

W Szkole prawidłowo i rzetelnie zrealizowano działania związane z doradztwem zawodowym mimo, iż doradca zawodowy nie sporządzała pisemnych sprawozdań z ich realizacji, a ewaluacja Programu doradztwa zawodowego wykazała potrzebę większej liczby godzin doradztwa, zwłaszcza na indywidualne spotkania z uczniami klas trzecich BS I stopnia.

Praktyczną naukę zawodów dla uczniów BS I stopnia Szkoła zorganizowała poza swoją siedzibą, zaś dla uczniów BS II w pracowniach szkolnych. Nieprawidłowości stwierdzone w kontroli dotyczyły umów o praktyczną naukę zawodów i umów o praktykę zawodową.

Szkoła umożliwiała uczniom przygotowanie do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych w zakresie wybranych zawodów.

W kontroli stwierdzono, iż Szkoła analizowała poziom zdawalności egzaminów w BS I i BS II stopnia, zwłaszcza w kwalifikacjach, w których odbiegał on od średniej w województwie i w kraju.

Szkoła współpracowała ze środowiskiem lokalnym na rzecz wzajemnego rozwoju, ale nie korzystała ze wsparcia funduszy europejskich dedykowanych szkolnictwu branżowemu.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

- Wnioski
1. Zaktualizowanie zapisów Statutu do faktycznie nauczanych zawodów w BS I stopnia, a także w odniesieniu do liczby i nazwy pracowni, będących w dyspozycji Szkoły.
 2. Ustalanie harmonogramu szkoleń branżowych w trzyletnich cyklach dla nauczycieli przedmiotów zawodowych uczących w szkołach branżowych, stosownie do zapisów § 8 rozporządzenia MEN w sprawie szkoleń branżowych.
 3. Dostosowanie zapisów umowy o praktyczną naukę zawodu i umowy o praktykę zawodową do wymogów rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, w tym odnośnie do nadzoru nad realizacją programu praktycznej nauki zawodu, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz zapewnienia ubezpieczenia uczniów od następstw nieszczęśliwych wypadków.
 4. Podjęcie stosownych działań w celu wywiązania się z zapisów § 8 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, tj. zapewnienia ubezpieczenia od NNW uczniom kierowanym na praktyczną naukę zawodu organizowaną poza szkołą.
 5. Zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu uczniów i słuchaczy w Szkole do czego zobowiązały zapisy § 20, § 7 ust. 4 oraz § 16 rozporządzenia MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny, poprzez:
 - wyposażenie pracowni w apteczki;
 - zabezpieczenie balustrady schodów przed ewentualnym zsuwaniem się oraz otwartej przestrzeni pomiędzy biegami schodów;
 - zabezpieczenie głównego szlaku komunikacyjnego, wychodzącego poza teren Szkoły od strony zachodniej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, 14 grudnia 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
Dyrektor
Wiesław Motyka

Kontrolerzy
Cezary Paciura
główny specjalista kontroli
państwowej

/-/

z up.
p.o. Wicedyrektora
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Rzeszowie
/-/
Robert Łukasz

Sabina Tratkiewicz
główny specjalista kontroli
państwowej

/-/